

Miljøgodkendelse af slagtesvineproduktion, Sodegade 19, 6100 Haderslev

Jf. § 12 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 868 af 03/07/2015)

26. maj 2016

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold	3
1.1	Ejer og driftsforhold	4
1.2	Godkendelsespligt.....	4
1.3	Godkendelsens omfang.....	4
1.3.1	Projektets omfang	4
1.3.2	Tidligere godkendelser	6
1.3.3	Biaktiviteter	6
1.3.4	Husdyrbrugets ophør	7
1.4	Offentlighed og høring.....	7
1.4.1	Offentlighed og høring	7
1.4.2	Ikke-teknisk resume	10
2	Anlægget	13
2.1	Dyrehold og Management	13
2.2	Lokalisering.....	21
2.2.1	Faste afstandskrav	21
2.2.2	Landskabet og planforhold.....	22
2.3	Energi- og vandforbrug.....	26
2.3.1	Energiforbrug.....	26
2.3.2	Vandforbrug	28
2.4	Gener.....	29
2.4.1	Lugt.....	29
2.4.2	Støj	30
2.4.3	Lys	31
2.4.4	Fluer og skadedyr.....	31
2.4.5	Støv	32
2.4.6	Transport	32
2.5	Forurening	34
2.5.1	Spildevand	34
2.5.2	Husdyrgødning og foder	35
2.5.3	Affald og miljøfarlige stoffer.....	37
2.5.4	Ammoniak	38
3	Arealerne	46
3.1	Markoplysninger	46
3.2	Gødningsregnskab	46
4	Bilag	48

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Sodegade 19, 6100 Haderslev til Bram I/S, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev ved Jesper Bram. Samtidig meddeles dispensation fra afstandskravet på 30 meter til naboskel jf. husdyrbruglovens § 9, stk. 3.

Afgørelsen omfatter nyetablering af to slagtesvinestalde med årlig produktion på 40.000 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 1.122,11 DE. Endvidere opførsel af en overdækket gyllebeholder på 3.000 m³, der skal fungere som buffertank for husdyrgødning, inden det afsættes til biogasanlæg.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår, og omfatter hele husdyrbruget. Der er ingen udbringningsarealer, hele gyllemængden afsættes til biogasanlæg.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistier
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør § 40 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2024.

Dato for godkendelse: 26. maj 2016

Håkon Karlsen
Miljømedarbejder
Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Journal nr.: 15/38187
Kvalitetssikring: Gitte Moestrup, OSC-Miljø ApS

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#)

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 44 af 11/01/2016](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Bram I/S Grarup Overby 31 6100 Haderslev Mobil nr. 21 74 34 43 Email: jesper@bb Bram.dk	Bedriftsoplysninger Sodegade 19 6100 Haderslev CVR nr. 33284837 CHR nr. Ejendomsnr. 5100009587
Konsulent	Jakob Altenborg Miljø & Natur Landbrugsrådgivning Frellingvej 27 8560 Kolind Mobil nr. 26 25 97 91 Email: jakob@miljoeognatur.dk	Matrikler på ejendom Ejerlav Matrikel nr. Sode, Halk 41

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Der etableres to slagtesvinestalde til produktion af 40.000 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 1.122,11 DE. Slagtesvineproduktionen er godkendelsespligtig efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven³, idet der er mere end 210 DE slagtesvin og mere end 2.000 stipladser.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Der ønskes en etablering af slagtesvineproduktionen på 40.000 slagtesvin (31-112 kg) svarende til 1122,11 DE.

Al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg.

Der skal bygges to stalde på hver 5000 m², hvilket inkluderer foderfaciliteter. Hertil kommer en overdækket gyllebeholder på 3000 m³, der skal fungere som buffertank for biogasselskabet. Projektet ønskes etableret som barmarksprojekt.

³ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#)

Alternative muligheder

Der er vurderet på flere alternative placeringer på ejendommens arealer, men alt taget i betragtning, er den ansøgte placering vurderet som den bedste i forhold til lugtemissionen fra produktionen. Der ønskes ikke en placering hvor den teoretiske lugtspredning lige netop er overholdt gennem anvendelse af lugtreducerende teknologi. Idet der er tale om teoretiske beregninger og deraf følgende spredningsmønstre, vurderes sådan en placering for usikker i forhold til eventuelle senere indskærper om nedbringelse af lugt, såfremt at kommunen og naboerne vurderer, at det lugter for meget.

Nul-alternativet

Smågrisene kommer fra ansøgers egen produktion på anden ejendom. Såfremt udvidelsen ikke finder sted, vil det betyde at virksomheden ikke kan opfede sine slagtesvin, og dermed er tvunget til at sælge dem ved 30 kg. Dermed opstår en større økonomisk afhængighed af et stærkt svingende marked for afsætning af smågrise, hvilket på både kort og lang sigt kan medføre afvikling af virksomheden, da det økonomiske fundament bliver for skrøbeligt.

0-alternativet er lig med ingen produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da det er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Alternative muligheder og nul-alternativ

Med hensyn til naboer vurderes det, at etableringen af husdyrbruget ikke vil betyde væsentlige gener for naboerne omkring husdyrbruget, og at placeringen er hensigtsmæssig i forhold til lugtgener i omgivelserne.

Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af nul-alternativet, dvs. ikke at etablere husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen af slagtesvin i området. Samfundsmæssigt vil nul-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer med mere), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Nul-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Udnyttelsesfrist

Der er ansøgt om, at have to år til at udnytte godkendelsen, hvilket stilles som vilkår. Med udnyttet menes her, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelses-loven.

Vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningens materiale.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Der foreligger ikke tidligere godkendelser af ejendommen.

Haderslev Kommunes vurdering

Der er tale om en helt ny etablering af stalde til slagtesvin, der er således ingen tidligere miljøgodkendelser.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag ved *husdyrbrugets ophør* er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist. Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner.

Vilkår

- 3) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 4) Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
- 5) Ejendommens staldbygninger og gyllebeholder skal rengøres.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser – tilladelse den 15. februar 2016.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse og om udkast til miljøgodkendelse den 6. april 2016 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom følgende bemærkninger:

Bemærkning fra Charlotte, Peter, Jonas, Martin Asmussen og Sara Mcauley, Øsby Næsvej 151 er vedlagt som bilag 16.

Bemærkningerne vedrører:

- Lugt og fluegener.
- Ødelæggelse af naturen.

Ansøgers besvarelse på bemærkningerne

Ansøger har ikke haft kommentarer til de indkomne bemærkninger.

Haderslev Kommunes besvarelse på bemærkningerne

Der er udført beregninger af lugtemissionen fra husdyrbruget i Husdyrgodkendelse.dk jf. afsnit 2.4.1 Lugt. Det fremgår heraf, at lovens afstandskrav til nærmeste beboelser er overholdt, og der er fastsat vilkår til fastholdelse af tiltag til begrænsning af lugtgener.

Der er fastsat krav til bekæmpelse af fluer i afsnit 2.4.4, som svarer til de normale krav til fluebekæmpelse. Kommunen vurderer, at der ikke er behov for yderligere regulering i den konkrete sag.

Der er undersøgt flere alternative placeringer af svinestaldene også i tilknytning til eksisterende bygninger. Placeringerne er primært vurderet i forhold til lugtgener og indpasning i landskabet. Som det fremgår af afsnit 2.2. *Lokalisering* er det vurderet, at den valgte placering er den mest hensigtsmæssige. Ejendommen er placeret på eksisterende mark, og der ligger ikke beskyttede naturtyper i området eller andre bindinger på arealet, hvor ejendommen ønskes etableret, som er til hinder for at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i godkendelsen.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Sodegade 19, 6100 Haderslev i henhold til § 12 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, bliver annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest fredag den 24. juni 2016. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7⁴ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Ansøger Bram I/S, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev

Til naboer indenfor konsekvenszonen (se bilag 3 og 15):

- Ejere og beboere indenfor 1.669 meter fra byggeri af nyt staldanlæg på matr. 41, Sode, Halk. Se bilag 15

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Jakob Altenborg, Miljø og natur
e-mail: jakob@miljoeognatur.dk

⁴ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](http://lovnr606af12062013).

- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Der ønskes en etablering af slagtesvineproduktionen på 40.000 slagtesvin (31-112 kg) svarende til 1122,11 DE.

Al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg.

Der skal bygges to stalde på hver 5000 m², hvilket inkluderer foderfaciliteter. Hertil kommer en overdækket gyllebeholder på 3000 m³, der skal fungere som buffertank for biogasselskabet. Projektet ønskes etableret som barmarksprojekt.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Staldene ønskes placeret ca. 1300 meter nord for Hejsager. Først og fremmest skyldes den ansøgte placering lugtproblematikken omkring så stor en slagtesvineproduktion. Geneafstandene er således beregnet til 693 meter til nærmeste nabo, 1115 meter til samlet bebyggelse og 1578 meter til byzone. Staldene vil således ikke kunne etableres ved de eksisterende bygninger på Sodegade 19.

Der er valgt en placering hvor der allerede er eksisterende beplantning mod nord og mod syd. Herudover vil der naturligvis blive plantet yderligere mod vest og øst. Der vil blive valgt byggematerialer i så naturligt et farvevalg som muligt, elementer med søsten og gråt tag. Ligeledes har det haft indflydelse på den valgte placering, at Haderslev Kommune allerede har tilladt tekniske anlæg i form af vindmøller i området. Der er således placeret to større møller umiddelbart øst for den valgte placering.

BAT for ammoniak og fosfor

For den ansøgte produktion er BAT niveauet beregnet til 9.240 kg N/år ud fra at udvidelse finder sted i nye stalde.

Stalde er med delvist spaltegulv og gylletanken er overdækket. Der etableres gylleforsuring i den ene stald. Herved reduceres ammoniakfordampningen til 5.110 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

Staldene etableres med delvist spaltegulv med 25 % fast gulv.

Analogt til det vejledende niveau for ammoniak har Miljøstyrelsen beregnet hvilket niveau der er proportionalt i relation til fosfor. For slagtesvin er vejledende BAT niveau 22,3 kg P/DE.

BAT niveauet er for fosfor er beregnet til 25.023 kg P pr. år. Mængden af fosfor i gyllen er gennem husdyrgodkendelse.dk beregnet til 25.021 kg P/år.

Det vurderes derfor at Miljøstyrelsens vejledende fosforniveau overholdes.

Forurening og gener fra husdyrbruget

Der er 962 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, samt 1.410 meter til nærmeste samlede bebyggelse (Hejsager) og 2.823 meter til nærmeste byzone (Øsby), afstandene er beregnet som vægtede gennemsnitsafstande. Den ukorrigerede geneafstand, som beregnes i husdyrgodkendelse.dk, til nærmeste nabo er beregnet til 693 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 1.239 og 1.578 meter.

Herved vil produktionen ikke medføre væsentlige lugtgener for naboerne.

Det teoretisk beregnede konsekvensområde for lugtemission, inden for hvilket lugt kan registreres uden at lugten af den grund vurderes at være til gene, er beregnet ved anvendelse af formlen $1,6 \cdot (LE/s^{0,6})$. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet for lugtemission beregnet til ca. 1.669 m.

Der kan forekomme gener i forbindelse med transporter til og fra anlægget samt støj, støv og lys fra anlægget. Ingen af transporterne foregår gennem tæt bebyggelse. Kommunen har vurderet, at der ikke vil være væsentlige gener for de omboende.

Det generelle krav om reduktion af ammoniak fra stald og lager i forhold til referencestaldsystemet i 2005/2006 korrigeret for ny viden om indlejring og ammoniaktabet fra disse staldsystemer er 30 %. Ammoniakemissionen er ca. 8.163 kg N/år mindre end det generelle reduktionskrav.

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Haderslev Kommune har vurderet, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af anlægget

Der etableres to stalde på hver 5.000 m² til slagtesvin.

Slagtesvinestaldene er med kombi diffus undertryksventilation med loftsventiler. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation og overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget. Ventilationen er frekvensstyret.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

Beskrivelse af dyreholdet

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI02	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	40000	1122,11

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
Stald 1	Nej	SvSI02	Nudrift	0	0	31,00	110,00		0,00
			Ansøgt	20000	5000	31,00	112,00		561,06
Stald 2	Nej	SvSI02	Nudrift	0	0	31,00	110,00		0,00
			Ansøgt	20000	5000	31,00	112,00		561,06
Sum			Nudrift	0,00					
			Ansøgt	1122,11					
Ændring alle produktioner:				1122,11					

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravænnings i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	Foder total ¹	Protein ²	Fosfor ³	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årssø / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
Stald 1	SvSI02	Nudrift	2,86	145,70	4,80			
		Ansøgt	2,75	145,70	4,80			
Stald 2	SvSI02	Nudrift	2,86	145,70	4,80			
		Ansøgt	2,75	145,70	4,80			

Der er ingen udegående dyr.

Management

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Der bliver hvert år udarbejdet gødningsregnskab af en planteavlskonsulent.

En gang årligt udarbejdes "Gødnings- og husdyrindberetning", til dokumentation af husdyrholdets størrelse.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Der er ingen renoveringsplaner. Der er tale om etablering af nye stalde og i forbindelse med planlægningen vil der naturligvis blive lagt vægt på anvendelse af den mest energibesparende teknologi.

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.

- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinfektion

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrenser og i blødsætning, når staldene rengøres

Bedste tilgængelige staldteknologi

Miljøstyrelsen har vurderet, hvad der er muligt for at overholde BAT i en svineproduktion. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

For den ansøgte produktion er BAT niveauet beregnet ud fra at udvidelse finder sted i nye stalde.

Emissionsgrænseværdi ammoniak

	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	BAT niveau	Ammoniak BAT Kg N/år
Ny	Slagtesvinestalde	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)	Slagtesvin	40.000	0,231*	9.240

* Korrigeret i forhold til vægtsklassen 31-112 kg. Korrektionsfaktor 1,1

Stalde er med delvist spaltegulv og gylletanken er overdækket. Der etableres gylleforsuring i begge stalde. Herved reduceres ammoniakfordampningen til 5.110 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

Staldene etableres med delvist spaltegulv med 25 % fast gulv.

Gyllekøling

Der bliver ikke etableret gyllekøling, da ammoniakkrav imødekommes på anden vis.

Forsuring

Der vil blive anvendt gylleforsuring i begge stalde.

Effekt af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning (miljøteknologi)

Staldnavn	Nudrift Ansøgt drift	Supplerende teknologi	Indtastet ammoniak effekt (%)	Driftstimer per år / Benzoesyre (gr)	Reduceret ammoniak- fordampning (kgN/år)
Stald 1	Nudrift	Gylleforsuring	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gylleforsuring	64,00%	8760,00	4344,00
Stald 2	Nudrift	Gylleforsuring	0,00%	0,00	0,00
	Ansøgt	Gylleforsuring	64,00%	8760,00	4344,00

Luftrensning

I forbindelse med udvidelse er kemisk og biologisk luftrensning overvejet i forhold til ammoniakreduktion. Både biologisk og kemisk luftrensning er dyrt at etablere og har høje driftsom-

kostninger. Det vurderes derfor at omkostningerne til etablering af luftrensning vil blive for høje, og derfor falder luftrensning ikke indenfor principperne i BAT.

Samlet vurdering

Det vurderes, at ejendommen i betragtning af udvidelsens størrelse lever op til hvad der kan forventes af BAT i sådan en produktion. Yderligere reduktioner af emissionerne af ammoniak vil medføre betydelige investeringer, som ikke vil være proportionale med produktionens størrelse og omfanget af nybyggeri. Ligeledes lever bedriften op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav.

Fravalgene af yderligere teknologi skal også ses i lyset af, at man på bedriften lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav. Miljøstyrelsen har i forbindelse med det forberedende arbejde til niveauerne vurderet hvad der kan lade sig gøre i relation til proportionalitetsprincippet.

Det skal yderligere understreges, at man på ejendommen ligger under miljøstyrelsens BAT niveau. Dette er et bevidst tilvalg fra ansøgers side, at man ønsker at reducere ammoniakemissionen mest muligt indenfor for det økonomiske råderum.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved fosfor udskilles via gødningen. Den primære årsag til den lave fordøjelighed er, at op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn er bundet som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin. Det er derfor nødvendigt, at enzymet fytase er til stede for, at den fytatbundne fosfor bliver tilgængelig for grisen. Der anvendes tilskudsfoder med ekstra fytase tilsat.

Der anvendes fasefodring på ejendommen.

Der optimeres på bedre foderudnyttelse, således der anvendes 2,75 FE/kg tilvækst for at overholde BAT-grænseværdien for fosfor.

Normer for beregning af produktionseffektivitet og fodring samt oplysninger om fravænnning i soproduktioner

Tal i kursiv er standardtal (normtal), som anvendes i beregningerne når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / ansøgt	Foder total ¹	Protein ²	Fosfor ³	Proteinprocent i mælk / kg æg per høne (fjerkræ)	Antal fravænnede grise per årso / kg tilvækst per enhed (fjerkræ)	Fravænningsvægt
Stald 1	SvSI02	Nudrift	2,86	145,70	4,80			
		Ansøgt	2,75	145,70	4,80			
Stald 2	SvSI02	Nudrift	2,86	145,70	4,80			
		Ansøgt	2,75	145,70	4,80			

Analogt til det vejledende niveau for ammoniak har Miljøstyrelsen beregnet hvilket niveau der er proportionalt i relation til fosfor. For slagtesvin er vejledende BAT niveau 22,3 kg P/DE.

Emissionsgrænse fosfor

Dyretype	Antal DE	BAT niveau Kg P/DE	Kg P/år
Slagtesvin	1.122,11	22,3	25.023

BAT niveauet er for fosfor er beregnet til 25.023 kg P pr. år. Mængden af fosfor i gyllen er gennem husdyrgodkendelse.dk beregnet til 25.021 kg P/år.

Det vurderes derfor at Miljøstyrelsens vejledende fosfor niveau overholdes.

Haderslev Kommunes vurdering

Dyrehold

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætningen, slagteristrejke m.v.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det tilladte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor Haderslev Kommune, og det er op til kommunen at vurdere, om afvigelse i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Anlæg

Staldene indrettes med delvis spaltegulv, 25 % fast gulv, der har en ammoniak reducerende virkning. Det ansøgte bliver fastholdt ved vilkår. Effekten af det valgte staldsystem er på 3.730,44 kg N/år.

Management

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologiblade, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Der er i det ansøgte redegjort for forebyggelse af uheld m.v. ved at der er indsendt en beredskabsplan. Der er stillet vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan, idet det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed om og derved forebyggelse af uheld. Det er ejerens pligt, at medarbejdere har kendskab til indholdet af beredskabsplan.

Rengøring og desinfektion

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne vedrørende rengøring er at betragte som BAT.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Staldene etableres med delvist spaltegulv med 25 % fast gulv, og der etableres gylleforsuring i begge stalde.

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniakudledning fra nye stalde med slagtesvin over 750 DE er 0,21 kg NH₃-N pr. produceret slagtesvin (32-107 kg) jf. "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin".

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet: $0,21 \times 1,1^5 \times 40.000 = 9.238$ kg N/år. Den indsendte ansøgning i husdyrgodkendelse.dk viser en ammoniakemission på 5.110 kg N/år. Derved er BAT niveauet for ammoniak overholdt med 4.128 kg N/år.

Haderslev Kommune vurderer endvidere, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologiblade, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Ansøger har valgt at reducere antal FE/dyr til slagtesvinene, som virkemiddel til at reducere fosforindhold i gødningen.

Vejledende emissionskrav for fosfor

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor fra slagtesvin er 22,3 kg P pr. DE jf. "Justerede BAT-grænser for fosfor pga. ændrede DE-omregningsfaktorer for svin".

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for fosfor er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for fosfor er beregnet til $22,3 \text{ kg P/DE} \times 1.122,11 \text{ DE} = 25.023$ kg P/år. Fosforemissionen fra anlægget beregnes i husdyrgodkendelse.dk til 25.021 kg P/år. Derved er BAT niveauet for fosfor overholdt med 2 kg P / år.

Der er anvendt reduceret fodertildeling (2,75 FE pr. slagtesvin) som virkemiddel for at overholde den vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor.

Miljøpåvirkningerne fra husdyrbruget er beregnet og vurderet på baggrund af de i husdyrgodkendelse.dk indtastede fodringstiltag. Der stilles på den baggrund vilkår, som skal sikre, at der i den fremtidige drift anvendes fodringstiltag, som medfører, at det beregnede indhold af fosfor ikke overskrides. Vilkårene stilles som krav til den totale mængde fosfor af dyr pr. år jf. det nedenstående.

Den totale mængde P af dyr pr. år, beregnet som P af dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin, skal være mindre end: $0,6237 \text{ kg P af dyr pr. slagtesvin} \times 40.000 \text{ stk.} = 24.948 \text{ kg P pr. år}$, svarende til 25.021 kg P pr. år i husdyrgodkendelse.dk jf. ovenstående.

"P af dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{P af dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FE}_{\text{sv}} \text{ pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FE}_{\text{sv}}/1.000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) =$$

$$((112 - 31) \times 2,75 \times 4,8 / 1.000) - ((112 - 31) \times 0,0055) = 0,6237 \text{ kg P af dyr.}$$

De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårslikningen skal samlet set overholdes. Beregningerne er lavet med tal i ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk.

⁵ Korrektionsfaktor pga. afvigende vægt.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladene, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Vilkår

Dyrehold

- 6) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 40.000 producerede slagtesvin (31-112 kg), svarende til 1.122,11 DE⁶, efter nugældende dyreenhedsberegninger.

Anlæg

- 7) I alle staldafsnit skal stierne indrettes med mindst 25 procent fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være drænet/spaltegulv.

Management

- 8) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
- 9) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres dato for revision.
- 10) "Nærved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
- 11) Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.

Svovlsyrebehandlingsanlægget

- 12) Der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gylle fra begge stalde.
- 13) Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovltanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel. Procestanken skal være forsynet med låg.
- 14) Der må kun anvendes svovlsyre.
- 15) Før svovlsyrebehandling må den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis maksimalt være 6,0. Alle målte pH-værdier før svovlsyrebehandling skal dog være mindre end 6,5.
- 16) Svovlsyrebehandlingsanlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.
- 17) Svovlsyrebehandlet gylle må ikke opbevares sammen med ubehandlet gylle.

⁶ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

- 18) Svovlsyrebehandlingsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget
- 19) Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
- 20) Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten eller anden godkendt montør om serviceeftersyn af svovlsyrebehandlingsanlægget, herunder kalibrering af pH-målere. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal kontrolleres af producenten mindst hver fjerde måned. Serviceaftalen skal opbevares på husdyrbruget.
- 21) Tilsynsmyndigheden skal underrettes i følgende situationer:
 - Den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis er større end 6,0 før svovlsyrebehandling.
 - Der måles pH-værdier før svovlsyrebehandling, som er større end 6,5, i en sammenhængende periode på mere end 7 dage.
 - Svovlsyrebehandlingsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 7 dage.
- 22) Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Foderteknologi

- 23) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 25.021 kg P pr. år.

"P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{P ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FE}_{\text{SV}} \text{ pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FE}_{\text{SV}}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$
- 24) Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Antal producerede dyr
 - Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt/slagtevægt)
 - Foderforbrug pr. kg tilvækst
 - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FE_{SV} i foderblandingerne.
- 25) P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september i år 1 (*første gang 2016*) til 15. februar i år 3 (*første gang 2018*).
- 26) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

- 27) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20.

Ansøgers tekst

Generelle afstandskrav husdyrgodkendelseslovens § 6.

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	2.700 m	Øsby	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	3.500 m	Hejsager Strand	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	1.390 m	Hejsager	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	-	Ingen områder indenfor 1.000 m	50 m
Nabobeboelse med landbrugspligt	650 m	Vest for staldene	50 m
Nabobeboelse u. landbrugspligt	890 m	Syd for staldene	50 m

Afstandskrav husdyrgodkendelseslovens § 8.

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Enkelt vandindvindingsanlæg	950 m	Sode	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	1.600 m	Hejsager	50 m
Vandløb	190 m	vest for ejendom	15 m
Dræn	> 15 m		15 m
Sø	250 m	Nord for ejendom	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	> 15 m	Der etableres ny vej	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	-	Over 1000 meter	25 m
Beboelse på samme ejendom	> 15 m	Barmarksprojekt uden beboelse	15 m
Naboskel	30 m	Fra stald	30 m

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20 er overholdt, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Der er tale om etablering af slagtesvineproduktion ca. 1.300 meter nord for Hejsager. Området er generelt præget af at være et område med meget landbrug.

I det følgende vil vi redegøre for hvorfor det er nødvendigt at placere produktionsbygningerne som barmarksprojekt i landzonen.

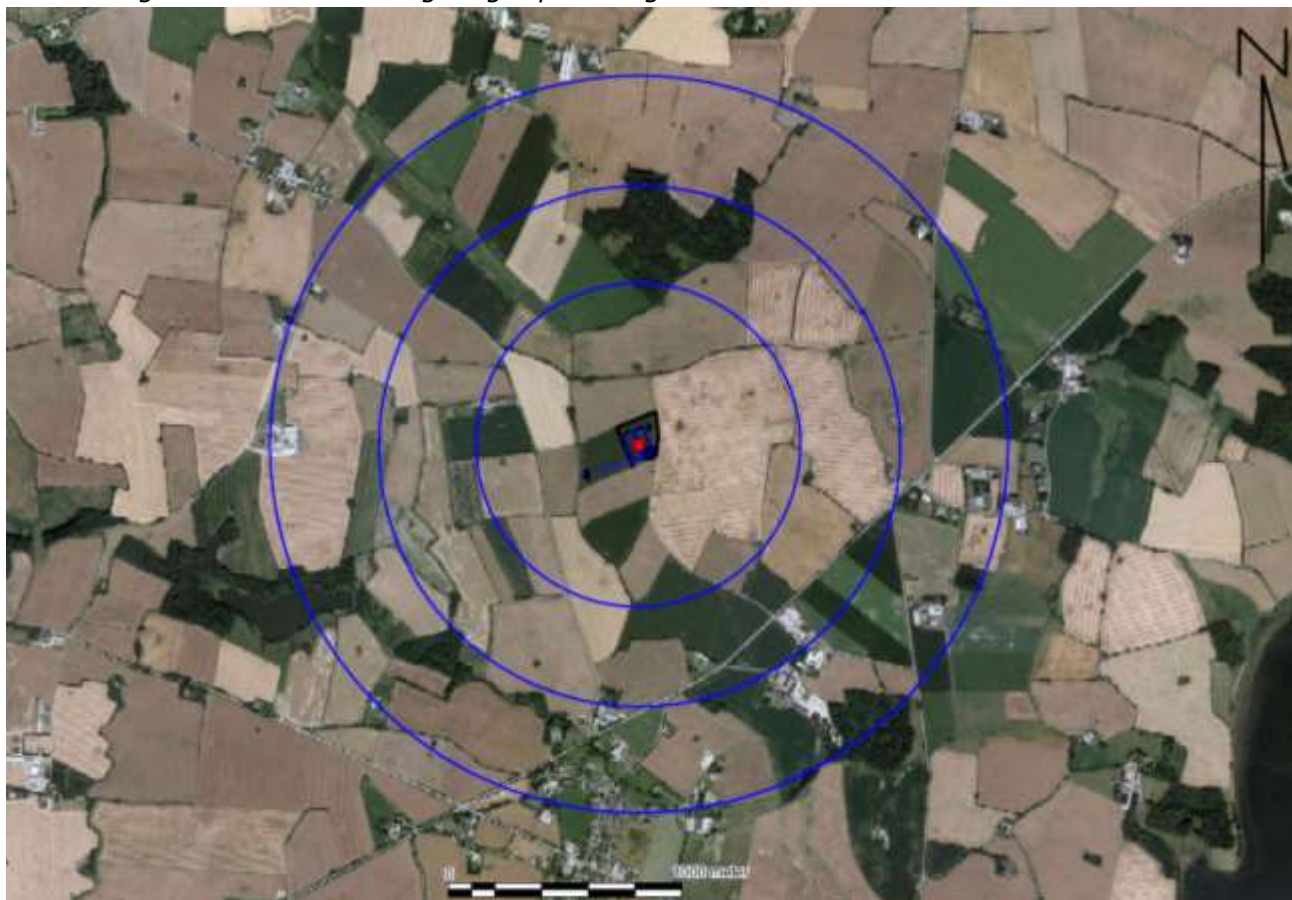
Placering

Først og fremmest skyldes den ansøgte placering lugtproblematikken omkring så stor en slagtesvineproduktion. Geneafstandene er således beregnet til 693 meter til nærmeste nabo, 1115 meter til samlet bebyggelse og 1578 meter til byzone. Der er vedlagt to kort der grafisk viser udbredelse af geneafstandene omkring Sodegade 19 samt omkring den valgte placering i landzonen (se nedenfor).

Kort med geneafstande omkring Sodegade 19.

Kort med geneafstande omkring valgte placering

Det er således tydeligt, at i forhold til placeringen ved de eksisterende bygninger på Sodegade 19, så ligger der 4 nabobeboelser indenfor geneafstanden og der ligger samlet bebyggelse indenfor geneafstanden. Omvendt viser kortet over geneafstandene ved placering af stalden i landzonen, der ikke ligger nabobeboelser indenfor geneafstanden, der ligger kun en anden landbrugsejendom.

Der er ingen samlet bebyggelse indenfor geneafstanden og ved den nærmeste samlede bebyggelse er geneafstanden svarende til byzone stort set overholdt.

Lugtspredningen fra en placering på Sodegade 19 er ligeledes undersøgt ved anvendelse af biologisk luftrensning. Her vil spredningen til samlet bebyggelse reduceres til 613 meter, hvilket dermed kan overholdes, mens spredning i forhold til nabo reduceres til 305 meter, hvilket betyder der fortsat vil være to naboejendomme indenfor geneafstanden. Så selv ved anvendelse af lugtrekningsteknologier kan geneafstandene i forhold til naboerne ikke overholdes. En placering i landzonen er derfor nødvendig.

Der er naturligvis vurderet på flere alternative placeringer på ejendommens arealer, men alt taget i betragtning, er den ansøgte placering vurderet som den bedste i forhold til lugtemissionen fra produktionen. Der ønskes ikke en placering hvor den teoretiske lugtspredning lige netop er overholdt gennem anvendelse af lugtreducerende teknologi. Idet der er tale om teoretiske beregninger og deraf følgende spredningsmønster, vurderes sådan en placering for usikker i forhold til eventuelle senere indskærpelser om nedbringelse af lugt, såfremt at kommunen og naboerne vurderer at det lugter for meget.

Planforhold

De ansøgte anlæg er placeret indenfor:

	Ja	Nej
Naturområder med særlige beskyttelsinteresser mv.:		X
Områder med landskabelig værdi:		X
Uforstyrrede landskaber:	X	
Områder med særlig geologisk værdi:		X
Rekreative interesseområder:		X
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer:		X
Kirkeomgivelser:		X
Kystnærhedszonen:		X
Lavsundsarealer inkl. evt. okkerklassificering		X
Skovrejsningsområder:		X
Sø- og åbeskyttelseslinje:		X
Kirkebyggelinje:		X
Fortidsmindelinje:		X
Beskyttede sten- og jorddiger:		X
Naturområder med særlige beskyttelsinteresser mv.:		X
Områder med landskabelig værdi:		X

Det planlagte byggeri ligger udenfor særlige udpegninger. Stalden ligger i nærheden af et kommuneplanlagt vindmølleområde.

Landskab

Materialevalg

	Grund-plan ca.	Bygnings-højde ca.	Tag-hældning	Bygningsmaterialer / farver	Anvendelse
Stald 1	5.000 m ²	7 m	20 °	Elementer søsten, gråt tag	Slagtesvin
Stald 2	5.000 m ²	7 m	20 °	Elementer søsten, gråt tag	Slagtesvin
Gylletank	3.000 m ³	9 m		Elementer, grå overdækning	Gylle

Indpasning i landskabet

Der er valgt en placering hvor der allerede er eksisterende beplantning mod nord og mod syd. Herudover vil der naturligvis blive plantet yderligere mod vest og øst. Der vil blive valgt byggematerialer i så naturligt et farvevalg som muligt, elementer med søsten og gråt tag. Ligeledes har det haft indflydelse på den valgte placering, at Haderslev Kommune allerede har tilladt tekniske anlæg i form af vindmøller i området. Der er således placeret to større møller umiddelbart øst for den valgte placering.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Ejer af ejendommen, ejer yderligere ejendomme hvor der produceres smågrise. Det er disse

smågrise som der ønskes mulighed for at færdigfede, hvorved virksomheden kan fede alle producerede smågrise til færdige slagtesvin. Dette betyder at virksomheden ikke er afhængig af andre, hvilket er med til at sikre driften af virksomheden for fremtiden.

Haderslev Kommunes vurdering

Der er ansøgt om etablering af to stalde til slagtesvineproduktion på hver 5000 m² og max. 7 m høje med 20° taghældning, samt en gyllebeholder på 3000 m³ og max 9 m høj teltoverdækning. Projektet ønskes etableret som barmarksprojekt på matrikel 41, Sode, Halk. Placeringen er begrundet med, at den nødvendige geneafstand for lugt ikke kan overholdes ved fire boliger uden landbrugspligt efter landbrugslovens regler samt ved samlet bebyggelse i Hejsager, hvis staldene etableres i tilknytning til eksisterende bygninger på Sodegade 19. Etablering af lugtrensning vil kunne løse lugtgenerne ved samlet bebyggelse, men det vil ikke kunne reducere lugtgenerne ved de nærmeste boliger tilstrækkeligt. Endelig vil en placering i tilknytning til eksisterende bebyggelse på Sodegade 19 udelukke yderligere udbygning af ejendommen, idet der ligger flere andre boliger uden landbrugspligt lige udenfor den beregnede geneafstand, ligesom der ligger mange boliger i Hejsager, der vil blive berørt af en udvidelse. Haderslev Kommune har på denne baggrund vurderet, at der er en særlig begrundelse for at etablere staldbygningerne uden tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Matriklen er beliggende i et område, der er udpeget som uforstyrret landskab, jf. retningslinie 5.1.4 i kommuneplan 2013. Det betyder at etablering af større byggerier, veje og tekniske anlæg skal undgås. Erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri kan dog etableres under hensyn til værdierne i det omgivende landskab. Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ansøgers oplysninger, at produktionen er erhvervsmæssig nødvendig.

Landskabet er karakteriseret ved store, åbne, dyrkede marker adskilt af læhegn. Terrænet er overordnet ret fladt, og falder let mod syd. Selve matrikel 41 skråner let mod vest. Fra matr. 41 er der mod nordvest visuel forbindelse til en landbrugsejendom på Grarupvej og længere mod nord Grarup med Grarup Kirke. Mod syd ses beplantning og en del bebyggelse langs Hejsager Næsvej mellem Hejsager og Hyrup. På arealer umiddelbart øst for matriklen er opstillet 3 vindmøller.

Foto: Matrikel 41 set fra det sydøstligste hjørne.

Landskabet er med sin åbne og uforstyrrede karakter sårbart overfor markante og høje bygninger og tekniske anlæg, som vil dominere landskabsoplevelsen. Ud fra en landskabsfaglig vurdering vil det derfor være mest hensigtsmæssigt at placere de ansøgte bygninger i tilknytning til den øvrige bebyggelse langs Hejsager Næsvej.

Da der (på grund af at det ikke er muligt at overholde lugtgeneafstanden til nærmeste boliger uden landbrugspligt) ikke kan findes alternative placeringer i tilknytning til eksisterende bebyggelse vurderer Teknik og Miljø imidlertid, at det ansøgte projekt kan indpasses i det uforstyrrede landskab på følgende betingelser, hvilket fastsættes som vilkår.

- Højden på bygninger og tekniske anlæg, herunder eventuelle siloer må ikke overstige 8,5 meter. Dog kan teltoverdækning af gylletank etableres i op til 9 m. højde.
- Materialer på alle udvendige bygningssider, herunder tag, facader, gylletanke, siloer mv, skal udføres i dæmpede, mørke jordfarver og må ikke være blanke og reflekterende (glanstal max 22).
- De eksisterende læhegn langs det nordlige og sydlige skel skal bevares og vedligeholdes. Udgåede planter skal således erstattes ved nyplantning af egnstypiske løvfældende træer og buske. Læhegnene skal genetableres/suppleres, sådan at de levende hegn strækker sig i hele grundstykkets længde. (dog kan beplantning undlades op til 3 m fra vejskel).
- Der må ikke etableres ovenlys i tagflader og alle lyskilder skal afskærmes, sådan at lyset rettes nedad og ikke blænder eller forstyrrer udenfor matriklen.

Vilkår vedr. lyskilder er fastsat i afsnit 2.4.3.

Vilkår

- 28) Højden på bygninger og tekniske anlæg, herunder eventuelle siloer må ikke overstige 8,5 meter. Dog kan teltoverdækning af gylletank etableres i op til 9 m. højde.
- 29) Materialer på alle udvendige bygningssider, herunder tag, facader, gylletanke, siloer mv, skal udføres i dæmpede, mørke jordfarver og må ikke være blanke og reflekterende (glanstal max 22).
- 30) Der skal etableres beplantning som angivet på oversigtskortet i bilag 4. Nye og eksisterende læhegn skal bevares og vedligeholdes. Udgåede planter skal således erstattes ved nyplantning af egnstypiske løvfældende træer og buske (bilag 5). Læhegnene skal genetableres/suppleres, sådan at de levende hegn strækker sig i hele grundstykkets længde. (dog kan beplantning undlades op til 3 m fra vejskel).

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Elforbrug	-	300.000 kwh

Der anvendes ingen olie/gas/halm til opvarmning på ejendommen.

Der er ingen forbrug af dieselolie, idet der ikke er tilhørende markbrug.

Der etableres følgende energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Stalden vil blive etableret med LED belysning
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 7-16 og i den periode vil lyset være tændt 2 timer dagligt. I mørkeperioder vil lyset være tændt minimum 8 timer.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:

Slagtesvinestalden er med kombi diffus undertryksventilation med loftsventiler. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation og overbrusning og alarm. Ventilationen er frekvensstyret.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af energiforbrugende installationer er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere energiforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på energibesparende egenskaber.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

- 31) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el, der medgår til staldene. Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

- 32) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Finansieringen af processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler påhviler husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Årligt forbrug af drikkevand	-	21.300 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	-	1.000 m ³

Drikkevandet er beregnet ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog i svinehold 2008".

Det er ikke afklaret, om der skal etableres egen boring til vandforsyning, men hvis det bliver tilfældet, vil der blive indsendt særskilt ansøgning om dette.

Der anvendes følgende Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes, og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og i blødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af vandforbruget er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparelser.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af vandforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Haderslev Kommune vurderer, at vandforbruget på bedriften er i overensstemmelse med normtal fra 2001 og stiller derfor ingen skærpende vilkår med henblik på at nedbringe forbruget.

Indvindingstilladelse håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er behov for at søge en indvindingstilladelse, hvis der skal anvendes vand fra egen boring.

Vilkår

- 33) Vandforbruget, der medgår direkte i husdyrproduktionen, såsom dyrenes drikkevand og vask af stalde skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 34) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på be-
driften og med arbejdet på udbringningsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan
minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Der er 962 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, samt 1.410 meter til nærmeste samlede
bebyggelse (Hejsager) og 2.823 meter til nærmeste byzone (Øsby), afstandene er beregnet
som vægtede gennemsnitsafstande. Den ukorrigerede geneafstand, som beregnes i husdyr-
godkendelse.dk, til nærmeste nabo er beregnet til 693 meter og til samlet bebyggelse og by-
zone er den henholdsvis 1.239 og 1.578 meter.

Herved vil produktionen ikke medføre væsentlige lugtgener for naboerne.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Hejsager Næsvej 135	0	NY	693,26	0,00	554,61	0,00	962,33	Ja	Ja
+ Øsby Næsvej 147	0	NY	693,26	0,00	693,26	0,00	1.011,03	Ja	Ja
+ Småkærvej 37	0	NY	1.239,35	0,00	1.115,42	0,00	1.410,98	Nej	Ja
+ Øsby Ejerlav, Øsby	0	NY	1.578,14	0,00	1.578,14	0,00	2.823,50	Ja	Ja

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt,
jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene
ikke vurderes at medføre væsentlige gener for naboerne.

Der etableres delvist fast gulv og overdækning af gyllebeholder med telt, hvilket forventes at
reducere lugtemissionen.

De af ansøger beskrevne tiltag til begrænsning af eventuelle lugtgener fastholdes gennem vil-
kår i afsnit 2.1. og 2.5.2.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Der kan forekomme støjgener fra:

- Foderindblæsning
- Foderanlæg og kompressor
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet kl. 7-17.

Foderanlægget er i drift fra 0-24 dagligt, med kontinuert fodring. Der anvendes vådfoder. Alle aktiviteter foregår dog inden døre i foderladen. Foderanlægget er placeret inden døre, for at mindske støjen.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der ugentligt forekomme transporter af gylle til biogas-anlæg.

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Haderslev Kommunes vurdering

De væsentligste støjklinder er foderindblæsning, foderanlæg, ventilation og transport.

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse.

For at sikre omboende, hvis der opstår støjgener fra husdyrbruget, stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen skal overholdes.

Vilkår

- 35) Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste nabo-ejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Mandag-Fredag kl. 07-18	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag kl. 07-14	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag kl. 14-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Søn- og helligdage kl. 07-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage kl. 18-22	1 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage kl. 22-07	0,5 timer (reference)	40 dB(A)
Spidsværdi kl. 22-07	-	55 dB(A)

- 36) Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støj-målinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 35 er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra uden-dørsbelysning ved udleveringsrampe og ved foderindlevering.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Haderslev Kommunes vurdering

Staldanlægget etableres uden tilknytning til eksisterende bebyggelse. Der er derfor fastsat vilkår om afskærmende beplantning omkring bygningerne i afsnit 2.2.2. Af samme årsag fastsættes vilkår for ovenlys og øvrige lyskilder.

Det vurderes, at belysning på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn med de fastsatte vilkår.

Vilkår

- 37) Porte skal holdes lukkede og andre staldåbninger skal afskærmes efter solnedgang og før solopgang. Portene kan dog åbnes kortvarigt ved ind- og udkørsel.
- 38) Der må ikke etableres ovenlys i tagflader og alle lyskilder skal afskærmes, sådan at lyset rettes nedad og ikke blænder eller forstyrrer udenfor matriklen.
- 39) Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Bekæmpelse af skadedyr fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer.

Kemisk fluebekæmpelse fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der anvendes rovfluer.

Bekæmpelse af rotter fortages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer.

Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 1904 af 29. december 2015). Der laves aftale med Mortalin.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Vilkår

- 40) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.
- 41) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
- 42) Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levesteder for rotter.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af færdigfoder.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at støvfrembringelse fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

- 43) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Der er i dag en adgangsvej i form af markvej til den planlagte placering. I det omfang at det ved etableringen vurderes at vejen ikke kan anvendes til lastbiltransporter, vil der blive etableret en kørefast grusvej til anlægget.

Transporter

Transporter	Antal/År	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Transport af foder	365	25 tons	Lastbil
Levering smågrise	52	770	Lastbil
Afhentning slagtesvin	190	210	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52	-	Lastbil
Biogasanlæg	540	40 tons	Lastbil
Affald	12	-	Lastbil
Transporter i alt	1040		

Der er ingen transporter til stedet, inden staldene etableres.

Antallet af transporter skal betragtes som retningsgivende. I og med der er tale om levende organismer, kan udbytte variere fra år til år, hvilket naturligvis har indflydelse på antallet af transporter

Husdyrgødningen afleveres til biogasanlæg, der forventes 540 transporter pr. år, men det vides endnu ikke, hvordan de bliver fordelt i løbet af ugen.

Kørsel i forbindelse med levering af foder vil blive på 365 læs.

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Haderslev Kommunes vurdering

Adgang til arealet sker pt. ad markvej fra Hejsager Næsvej/ Øsby Næsvej. Ansøger oplyser, at der vil blive anlagt kørefast grusvej, hvis det vurderes, at vejen ikke er egnet til lastbilkørsel. Der er kun planlagt en ind-/udkørsel til ejendommen.

Overkørsel til offentlig vej

Overkørslen har hidtil kun været anvendt til trafik til den landbrugsmæssige drift af de marker, der støder til markvejen.

I henhold til § 50 stk. 2 i vejloven kræves der tilladelse til at ændre anvendelsen af overkørslen til brug for trafikken til og fra staldene. Der skal ansøges om etablering af overkørsel til Hejsager Næsvej / Øsby Næsvej, inden anlægget etableres.

Haderslev Kommune vil i forbindelse med en sådan ansøgning/tilladelse stille nærmere vejtekniske krav til ombygning/udvidelse af overkørslen.

Markvejen

Markvejen er en såkaldt privat fællesvej. Det vil sige en vej, hvor andre end ejeren af vejarealet har ret til at køre.

Vejen ligger som en almindelig markvej og skønnes ikke at kunne holde til den øgede trafik.

Haderslev Kommune er vejmyndighed. Vejen administreres efter privatvejslovens bestemmelser for private fællesveje på landet (kap 6). Vejmyndigheden kan tage stilling til, hvorledes de

vejberettigede skal vedligeholde vejen. De vejberettigede skal afholde kommunens administrative omkostninger til sagens behandling.

Vejen ligger på matr.nr. 66 Sode, Halk, der i matriklen er registreret som vejareal. Haderslev Kommune står registreret, som ejer af vejarealet.

Luftfoto viser, at vejen på nogle strækninger også ligger delvis på de tilstødende ejendomme.

Vejmyndigheden kan ikke tage stilling til privatretslige spørgsmål omkring vejrettigheder til disse arealer. Det anbefales, at ansøgerne indgår en aftale med de øvrige vejberettigede lods-ejere om vejens placering, istandsættelse og fremtidige vedligeholdelse.

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Haderslev Kommune vurderer med udgangspunkt i Husdyrgodkendelseslovens krav, at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. På den baggrund finder kommunen, at der ikke skal stilles vilkår til husdyrbrugets transport. Øvrige trafikale forhold, håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1000 m ³	Gyllebeholder	Ingen

1000 m³/år spildevand (rengøringsvand og drikkevandsspild mv.) fra staldene tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning.

Tagvandet opsamlet og ledes til forsinkelsesbassin og herfra til vandløb.

Der er ingen sanitært spildevand, da der ikke er stuehus eller toilet på ejendommen.

Der foregår ikke rengøring af maskiner og lastbiler på ejendommen.

Der er ingen befæstede arealer ved bygningerne.

Afløbsforhold er vist på situationsplanen i bilag 4.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningens bekendtgørelsen⁷ fra staldene sker i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Det vurderes, at kapaciteten i ejendommens opbevaringsanlæg er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand som angives i ansøgers tekst, hvilket beskrives nærmere i afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Opbevaringen af spildevand vurderes ikke separat, da spildevand opsamles sammen med husdyrgødning fra husdyrbruget.

Øvrigt spildevand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der kan være behov for at søge udlednings- eller nedsivningstilladelse.

De beskrevne forhold fastholdes gennem vilkår.

2.5.2 Husdyrgødning og foder

Ansøgers tekst

Ifølge normtal vil der i ansøgt drift blive produceret 21.600 m³ gylle inkl. vaskevand (se bilag 7 Erklæring om tilstrækkelig kapacitet).

Gødningen opbevares i en gylletank på 3000 m³, som er overdækket. Der er ca. 1 ½ måneds opbevaringskapacitet. Al gylle afsættes til biogasanlæg, så tanken anvendes som buffer.

Gødningsbeholderen følger reglerne for kontrol minimum hvert 10 år.

Beskrivelse af mulige uheld

Største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

Gyllebeholderne bliver etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllebeholderen bliver overdækket.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb gylle, kemikalie/oliesplid. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

Beskrivelse af opbevaring af foder og halm

På ejendommen anvendes der vådfoder. Foderet blandes på anden ejendom og vil blive transporteret til ejendommen dagligt.

⁷ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

Management på bedriften stiler mod et minimum af spild af foderrester.

Haderslev Kommunes vurdering

Opbevaring af husdyrgødning

Der produceres 21.600 m³ flydende husdyrgødning. Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholder på 3.000 m³ med teltoverdækning. Opbevaringskapaciteten er lidt mere end 1½ måned.

Opbevaringskapacitet på minimum 9 måneder er lovpligtigt jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens⁸ § 9. Kravet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlig aftale om levering af husdyrgødning til biogasanlæg. Aftalen skal have en varighed på mindst 5 år jf. § 9, stk. 5 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Med baggrund i ovenstående vurderes det, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning og spildevand er tilstrækkelig, idet overførsel af husdyrgødning til biogasanlæg sker løbende. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis opbevaringskapaciteten ikke er tilstrækkelig for eksempel grundet problemer med biogasanlægget, så er det ejerens ansvar, at sikre alternative opbevaringsmuligheder med henblik på at kunne overholde husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen henviser her for eksempel til Landboforeningernes gyllebanker og lignede registre.

Der stilles vilkår om, at der skal føres lagerregnskab for at sikre et fortsat fokus på tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Ny gyllebeholder

I forbindelse med opførslen af gyllebeholder anbefales det at anvende Miljøstyrelsen "Vejledende bygeblad for gyllebeholdere. Vejledning nr. 13, 2015.

Beholdere skal være forsynet med et drænsystem, der kan anvendes til kontrol af eventuelt udvendigt vandtryk mod bundpladen. Drænsystemet skal bestå af drænledninger og/eller drænlag forbundet til en inspektions-/pejlebrønd (min. ø315 mm). Drænsystemet placeres under bundpladens laveste punkt. Systemet må ikke forbindes med andre dræn (markdræn m.m.) uden kommunalbestyrelsens tilladelse.

Det skal være muligt at kontrollere inspektionsbrønden for udslip fra eventuelle lækager i beholderen.

Gyllebeholder - overdækket

For at kunne leve op til de vejledende emissionsgrænseværdier har ansøger beskrevet, at gyllebeholderen på 3.000 m³ bliver overdækket med telt for at mindske udledningen af næringsstoffer.

Ifølge husdyrgodkendelse.dk vil den samlede ammoniakemission således falde med 793 kg N/år ved overdækning af gyllebeholderen. Dette fastholdes gennem vilkår.

Vilkår

- 44) Husdyrgødning skal løbende overføres til opbevaringsanlæg på biogasanlægget.

⁸ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

- 45) Gyllebeholderen skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle samt fjernelse af bundfald. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Kommunen underrettes straks herom.
- 46) Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 47) Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes. Ved befæstet areal forstås, et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning. Befæstet areal kan undgås, hvis der anvendes traktor med sugeanordning.
- 48) Der skal etableres omfangsdræn om gyllebeholder med afløb til kontrolbrønde.

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøgers tekst

Affald

Oplysninger om affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spraydåser		Egen	Kommunal modtagestation	100	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Stald	Egen	Kommunal modtagestation	varierende	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer		Egen	Kommunal modtagestation	25	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Diverse brændbart inkl. tomme medicinglas	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		Afhængig af indhold /15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Der er ingen affald af følgende typer på ejendommen: spildolie, olietromler, blyakkumulatorer.

Der forekommer ingen opbevaring af klinisk / medicinsk affald (sprøjter medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge eller gennem den kommunale modtagestation. Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Døde dyr opbevares under kadaverkappe – se Situationsplan i bilag 4.

Den maksimale mængde er 600 slagtesvin om året, dog med det forbehold at det naturligvis ikke kan forudsiges nøjagtigt. Døde dyr afhentes af DAKA.

Kemikalier

Desinfektion og rengøringskemikalier opbevares i forrummet.

Der sker ingen opbevaring af pesticider

Der er ingen oliekemikalier på ejendommen. Al markdrift foregår fra anden ejet ejendom.

Opbevaring af medicin sker i et skab i forrummet.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på www.affaldsregistret.mst.dk.

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, der fastsættes ikke supplerende vilkår, idet der ikke foregår rengøring af maskiner og lastbiler, opbevaring eller anvendelse af pesticider, fyringsolie eller diesel.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Generel ammoniakreduktion

Staldene etableres med delvist spalte gulv med 25 % fast gulv, gyllebeholderen er overdækket og der etableres gylleforsuring i begge stalde.

Der anvendes reduceret tildeling af foder, således der anvendes 2,75 FE/kg tilvækst.

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stalde og lagre opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-8163,45 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	0
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	4317,43
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	792,59
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Stald 1	SvSI02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		9481,05	7615,83	1865,22	19,67%	4343,80	320,73	396,29	2555,01
Stald 2	SvSI02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		9481,05	7615,83	1865,22	19,67%	4343,80	320,73	396,29	2555,01
Sum	Nudrift	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Ansøgt	18962,10	15231,66	3730,44		8687,60	641,46	792,58	5110,02

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

Udvidelsen har et beregnet BAT-niveau jf. Miljøstyrelsens vejledning på 9.238 kg N og det ansøgte viser en ammoniakudledning fra udvidelsen på 5.110 kg N. Derved er BAT niveauet for ammoniak overholdt med 4.128 kg N/år.

Haderslev Kommunes vurdering**Generel ammoniakreduktion**

Som det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, så det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % opfyldt med en margin på 4.317 kg N/år. Der er anvendt delvist spaltegulv med 25 % fast gulv, gyllebeholderen er overdækket og der etableres gylleforsuring i begge stalde til at nå dette krav.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet til 9.238 kg N/år. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 5.110 kg N/år. Derved er BAT niveauet for ammoniak overholdt med 4.128 kg N/år.

Haderslev Kommune vurderer endvidere, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT. Der er anvendt delvist spaltegulv med 25 % fast gulv, gyllebeholderen er overdækket og der etableres gylleforsuring i begge stalde som virkemiddel for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak.

Ammoniakemissionen reduceres med de valgte staldsystemer med 3.730 kg N/år. Gylleforsuring reducerer ammoniakemissionen med 8.688 kg N/år. Overdækning af den nye gyllebeholder reducerer ammoniakemissionen med 793 kg N/år.

Der er stillet vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi i afsnit 2.1. "Dyrehold og management" og afsnit 2.5.2. "Husdyrgødning og foder".

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Nøgletal emission:

Samlet emission fra stald og lager: 5.110,02 kg N/år

Meremission fra stald og lager: 5.110,02 kg N/år

Der er foretaget en række beregninger på afsætningen af ammoniak i de nærmeste naturtyper. Afsætningerne er beregnet i husdyrgodkendelse.dk

Kategori 1 natur

Kategori 1 natur er nogle nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Lillebælt Hede beliggende i en afstand af ca. 1,8 kilometer øst for staldene.

Produktionen medfører en deposition i naturområdet på 0,1 kg N/ha/år, hvilket ligger væsentligt under afskæringskriteriet.

Kategori 2 natur

Kategori 2 natur er højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, og overdrev større end 2,5 ha beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev, der ligger ca. 6.100 m nordvest for ejendommen. Depositionsberegningen viser, at der ingen merdepositionen er og totaldepositionen er 0,0 kg N som følge af det ansøgte. Afskæringskriterierne i bekendtgørelsen overholdes dermed.

Kategori 3 natur

Kategori 3-natur er, heder, moser, ammoniakfølsomme skove og overdrev, som ligger uden for natura 2000.

Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen i de nærmeste naturområder.

Fælles for alle de beregnede merdepositioner er, at merdepositionerne i forhold til Kat. 3 naturen i intet punkt overstiger 1,0 kg N/ha/år. Dermed overholder udvidelse bekendtgørelsens afskæringskriterier.

Til en sø ca. 250 meter fra bygningerne vil der være en merdeposition på 1,5 kg N/ha/år. Søen er beliggende i et større landbrugsområde, og vil derfor modtage et ikke uvæsentligt bidrag af kvælstof gennem overflade og drænvand, og det vurderes derfor at en deposition på 1,5 kg N/ha/år ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af søen.

Dermed vurderes udvidelsen at leve op til bekendtgørelsens krav om maksimal ammoniakdeposition for kategori 1,2 og 3 natur.

Samlet vurderes overholder udvidelsen afskæringskriterierne i bekendtgørelsen og dermed vil udvidelsen ikke medføre en forringelse af naturen i området. Påvirkningerne af den omkringliggende natur er af underordnet karakter.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven

Husdyrgodkendelsesloven⁹ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹⁰ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Elle- og askeskov	2 km Ø og SØ	0,1	0,1		10-20
<i>Kategori 2</i>					
Overdrev	6,1 km V	-			10-20
<i>Kategori 3</i>					
Pot. N-følsom skov	558 m N	< 1	< 1		
Overdrev	1200 m NV	0,1	0,1		10-20

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 8a og 8b.

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er aske- og elle-skov nordøst for Bankel Nor, som ligger indenfor Natura 2000 området Lillebælt. Den findes ca. 2 km øst for det ansøgte projekt. Skovområdet modtager ifølge beregninger i ansøgningssystemet en ammoniakdeposition og merdeposition på 0,1 kg N/ha/år fra det ansøgte projekt. Der ligger ét andet større husdyrbrug med mere end 200 DE mellem den nærmeste kategori 1 natur og det nye anlæg til Sodegade 19. Afskæringskriteriet til kategori 1 naturtypen er der-

⁹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

¹⁰ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)

med 0,2 kg N/ha/år. Det vurderes på den baggrund, at skovnaturtypen ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er et overdrev, som findes ca. 6,1 km vest for det ansøgte projekt. Overdrevet modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at overdrevets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 3 er en potentiel ammoniakfølsom skov som findes ca. 558 m nord for det ansøgte anlæg. Skoven er ikke besigtiget for at afgøre om der er tale om en ammoniak følsom skov, men den har eksisteret tilbage i 1880'erne, så der er tale om et gammelt skovområde, som potentielt er omfattet af kategori 3 naturtypen ammoniakfølsom skov.

Ca. 1200 m nord for anlægget ligger en kategori 3 mose, som ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, modtager en øget og samlet deposition på 0,1 kg N/ha/år. Derudfra er det estimeret at skovområdet vil modtage en ammoniakdeposition og mer-deposition på < 1 kg N/ha/år i forbindelse med det nye anlæg. Se tabel 1.

Da moserne modtager en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år er husdyrgodkendelseslovens krav overholdt. Det vurderes på den baggrund, at skovens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens¹¹ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelseslovens¹² § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Eng	392 m NV	< 1	<1	14,9	15-25
Sø1	237 m N	1,5	1,5	14,9	-
Sø2	257 m N	0,9	0,9	14,9	-

¹¹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr 951 af 03/07/2013](#)

¹² Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 9.

Det nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområde, som ikke er kategoriseret natur, er to søer, som findes ca. 237 og 250 m nord for det nærmeste staldafsnit. Søerne modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, en øget deposition på hhv. 1,5 og 0,9 kg N/ha i forbindelse med projektet.

Søerne er analyseret ud fra luftfoto. Sø 1 er ca. 761 m² og sø 2 er ca. 500 m². De ligger begge uden væsentlige terrænfald i forbindelse med dyrkede marker – sø 1 er omgivet af dyrket mark, mens sø 2 ligger op til et levende hegn i en dyrket mark. Sø 1 ligger lysåbent, mens sø 2 er helt overgroet af skyggende vedplanter. Der er ikke registreret paddler i søerne, men da der er mange observationer af løvfrøer i området vurderes det, at søerne potentielt kan være yngle- eller rastesteder for løvfrøer.

Baggrundsbelastningen i området er 14,9 kg N/ha/år. Der findes ingen egentlig tålegrænse for søer beliggende i det dyrkede land og det vurderes at hovedkilden til næringsberigelse af søerne er overfladevand fra de dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, dels som næringsberiget overfladevand, der løber til via rodzonen på dyrkede arealer.

Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Ved det ansøgte projekt er det beregnet at der vil være en mer-deposition på 1,5 kg N/ha/år til søerne. Da søerne ligger i forbindelse med dyrkede marker vurderes det, at der ikke er tale om særligt ammoniakfølsomme søer med sårbar naturtilstand, som ville kunne ændre tilstand af en begrænset mer-deposition på 1,5 kg N/ha/år.

Ammoniak fra det ansøgte anlæg vurderes således ikke at forringe naturtilstanden væsentligt i søerne beliggende i nærheden.

Der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

I øvrigt findes der et beskyttet engområde ca. 392 m nordvest for ejendommen. Ud fra den beregnede ammoniakdeposition (på 1,5 kg N/ha/år) til søerne, som ligger væsentligt nærmere det ansøgte anlæg end engen gør, estimeres det, at engarealet ikke vil blive belastet med en øget deposition på over 1 kg N/ha/år. Ferske enge har en tålegrænse på mellem 15 og 25 kg N/ha/år, og engens tålegrænse er således ikke overskredet af baggrundsbelastningen. Det vurderes på den baggrund, at engens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt på Sodegade 19.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹³ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at

¹³ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr 408 af 01/05/2007](#)

lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
Natura 2000 område nr. 92 Lillebælt	1,7 km

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 10.

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 112 Lillebælt, som omfatter habitatområde H96 og fuglebeskyttelsesområde F47. Den nærmeste del af området findes ca. 1700 m øst for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. I bilag 11 findes en beskrivelse af Natura 2000-området samt dets udpegningsgrundlag.

Med den beregnede mer-belastning på 0,1 kg N/ha/år af det nærmeste ammoniakfølsomme naturområde i Natura 2000 området vurderes det, at de udpegede naturtyper ikke vil blive berørt af det ansøgte.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 10. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 12.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

I området omkring anlægget findes der mange naturlige mindre søer og der er registreret løvfrøer adskillige steder, særligt syd for det ansøgte og omkring Bankel Nor. Øst for Bankel Nor er der også registreret stor vandsalamander og spidssnudet frø. Strandtudsens findes i øvrigt i småsøerne på strandene øst for Bankel Nor. Der er ingen

observationer af bilag IV padder indenfor 1000 m fra det ansøgte anlæg og det er vurderet at ammoniak fra anlægget ikke vil påvirke de nærmeste søer, som potentielt kan være paddevandhuller væsentligt.

Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af det ansøgte anlæg.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Der er ingen udbringningsarealer tilknyttet miljøgodkendelsen, da al husdyrgødning afhændes til biogasanlæg.

Haderslev Kommunes vurdering

Al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg, der drives derved ingen jord i forbindelse med Sodegade 19, 6100 Haderslev.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en ændring af arealer skal anmeldes, som det beskrives i afsnit 1. Generelle forhold.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	106441,33	25021,05	75,00	0,00	1122,11
Ingen adresse	Kvæggylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	0,00	0,00	45,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen data						

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Svinegylle	106441,33	25021,05	0	1122,11
Total	106441,33	25021,05	0	1122,11

Haderslev Kommunes vurdering

Der drives ingen jord i forbindelse med Sodegade 19, 6100 Haderslev.

Afsættelse af husdyrgødning til biogasanlæg

Som det beskrives i ansøgers tekst, så afsættes alle 1.122,11 DE til biogas. Da der endnu ikke foreligger en endelig kontrakt, stilles der vilkår om, at en sådan skal foreligge og indsendes til Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen.

Vilkår

- 49) Der skal foreligge en underskrevet kontrakt med biogasanlæg, som skal indsendes til Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen. Alternativt kan der anmeldes aftalearealer efter Husdyrgodkendelsesloven, disse arealer skal være accepteret af Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen.
- 50) Der må afsættes husdyrgødning til biogasanlæg, som må modtage husdyrgødning fra 1.122,11 DE svin. Alternativt kan der anmeldes aftalearealer efter Husdyrgodkendelsesloven, disse arealer skal være accepteret af Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen. Skema B1 i gødningsregnskabet inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	49
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	51
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	55
Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg	56
Bilag 5 – Egnstypiske løvfældende træer og buske, som kan anbefale.....	57
Bilag 6 – Interne transportveje	58
Bilag 7 – Kapacitetserklæring.....	60
Bilag 8a – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg.....	61
Bilag 8b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	62
Bilag 9 – Kort over § 3 natur ved anlæg	63
Bilag 10 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	64
Bilag 11 – Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)	65
Bilag 12 – Potentielle bilag IV arter.....	74
Bilag 13 – BAT beregninger	78
Bilag 14 - Ansøgningen	79
Bilag 15 – Liste over naboer indenfor konsekvenszonen	80
Bilag 16 – Bemærkninger fra nabo til udkast til miljøgodkendelse.....	84

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr. 868 af 03/07/2015](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – [BEK nr. 1317 af 19/11/2015](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr. 1578 af 08/12/2015](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1579 af 08/12/2015](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr. 44 af 11/01/2016](#) (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr. 1318 af 26/11/2015](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr. 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 1828 af 16/12/2015](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Bekendtgørelse af lov om randzoner – [LBK nr 894 af 15/07/2014](#) (Randzonenloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [naturstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

- 1) Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
- 2) Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.
- 3) Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
- 4) Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
- 5) Ejendommens staldbygninger og gyllebeholder skal rengøres.
- 6) Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 40.000 producerede slagtesvin (31-112 kg), svarende til 1.122,11 DE, efter nugældende dyreenhedsberegninger.
- 7) I alle staldafsnit skal stierne indrettes med mindst 25 procent fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være drænet/spaltegulv.
- 8) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
- 9) Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres dato for revision.
- 10) "Nærvæd uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
- 11) Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg. Ventilationssystemet skal rengøres minimum én gang årligt. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.
- 12) Der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gylle fra begge stalde.
- 13) Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovltanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel. Procestanken skal være forsynet med låg.
- 14) Der må kun anvendes svovlsyre.
- 15) Før svovlsyrebehandling må den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis maksimalt være 6,0. Alle målte pH-værdier før svovlsyrebehandling skal dog være mindre end 6,5.
- 16) Svovlsyrebehandlingsanlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.

- 17) Svovlsyrebehandlet gylle må ikke opbevares sammen med ubehandlet gylle.
- 18) Svovlsyrebehandlingsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget
- 19) Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
- 20) Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten eller anden godkendt montør om serviceeftersyn af svovlsyrebehandlingsanlægget, herunder kalibrering af pH-målere. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal kontrolleres af producenten mindst hver fjerde måned. Serviceaftalen skal opbevares på husdyrbruget.
- 21) Tilsynsmyndigheden skal underrettes i følgende situationer:
 - Den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis er større end 6,0 før svovlsyrebehandling.
 - Der måles pH-værdier før svovlsyrebehandling, som er større end 6,5, i en sammenhængende periode på mere end 7 dage.
 - Svovlsyrebehandlingsanlægget er ude af drift i en periode på med end 7 dage.
- 22) Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 23) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 25.021 kg P pr. år.

"P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times FE_{SV} \text{ pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. } FE_{SV}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$
- 24) Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
- 25) P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september i år 1 (*første gang 2016*) til 15. februar i år 3 (*første gang 2018*).
- 26) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 27) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 28) Højden på bygninger og tekniske anlæg, herunder eventuelle siloer må ikke overstige 8,5 meter. Dog kan teltoverdækning af gylletank etableres i op til 9 m. højde.
- 29) Materialer på alle udvendige bygningssider, herunder tag, facader, gylletanke, siloer mv, skal udføres i dæmpede, mørke jordfarver og må ikke være blanke og reflekterende (glanstal max 22).
- 30) Der skal etableres beplantning som angivet på oversigtskortet i bilag 4. Nye og eksisterende læhegn skal bevares og vedligeholdes. Udgåede planter skal således

erstattes ved nyplantning af egnstypiske løvfældende træer og buske (bilag 5). Læhegnene skal genetableres/suppleres, sådan at de levende hegn strækker sig i hele grundstykkets længde. (dog kan beplantning undlades op til 3 m fra vejskel).

- 31) Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el, der medgår til staldene. Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 32) Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Finansieringen af processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler påhviler husdyrbruget.
- 33) Vandforbruget, der medgår direkte i husdyrproduktionen, såsom dyrenes drikkevand og vask af stalde skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 34) Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
- 35) Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Mandag-Fredag kl. 07-18 8 timer (reference) 55 dB(A)

Lørdag kl. 07-14 8 timer (reference) 55 dB(A)

Lørdag kl. 14-18 8 timer (reference) 45 dB(A)

Søn- og helligdage kl. 07-18 8 timer (reference) 45 dB(A)

Alle dage kl. 18-22 1 timer (reference) 45 dB(A)

Alle dage kl. 22-07 0,5 timer (reference) 40 dB(A)

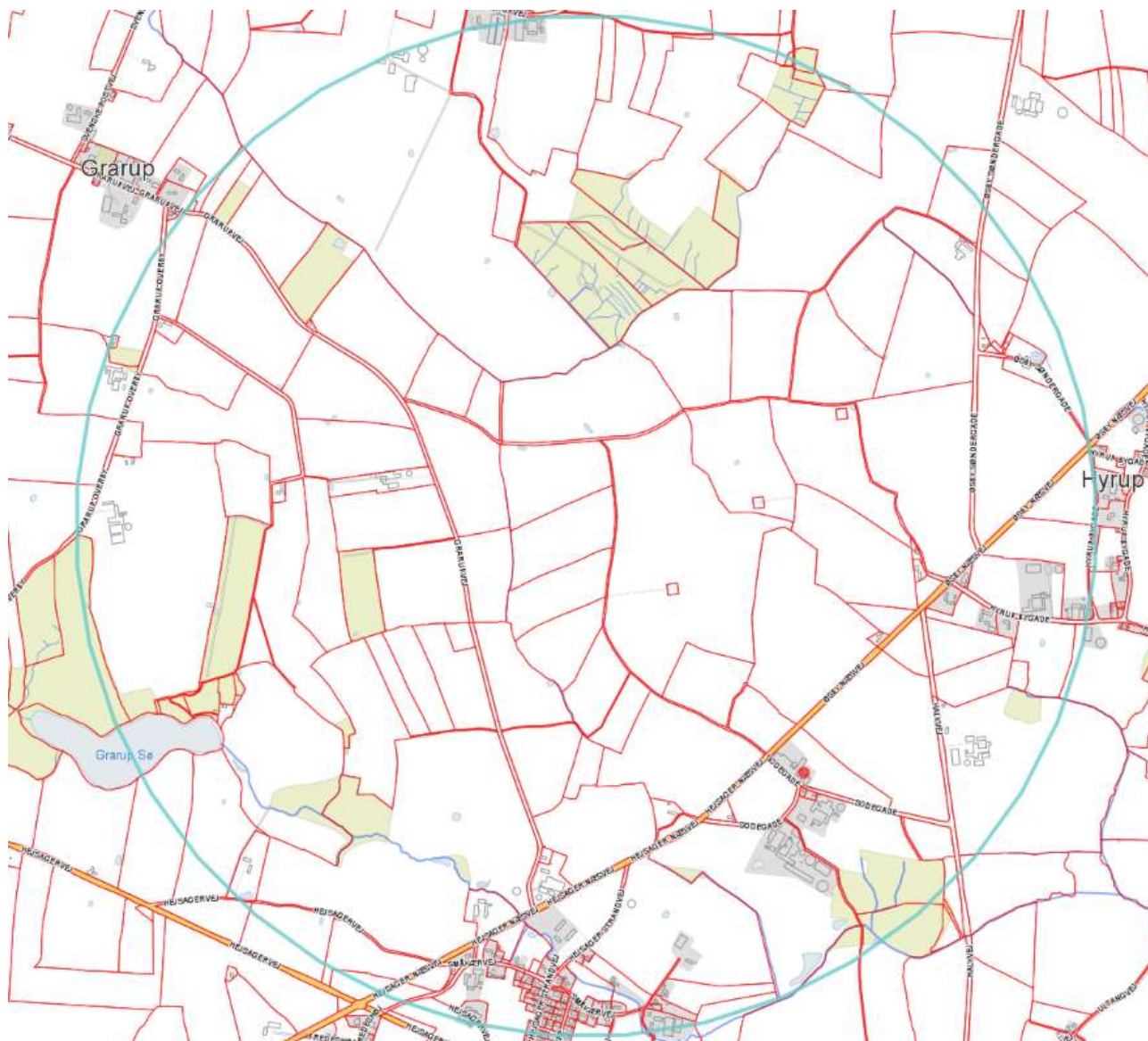
Spidsværdi kl. 22-07 - 55 dB(A)

- 36) Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 35 er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.
- 37) Porte skal holdes lukkede og andre staldåbninger skal afskærmes efter solnedgang og før solopgang. Portene kan dog åbnes kortvarigt ved ind- og udkørsel.

- 38) Der må ikke etableres ovenlys i tagflader og alle lyskilder skal afskærmes, sådan at lyset rettes nedad og ikke blænder eller forstyrrer udenfor matriklen.
- 39) Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.
- 40) På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.
- 41) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
- 42) Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.
- 43) Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.
- 44) Husdyrgødning skal løbende overføres til opbevaringsanlæg på biogasanlægget.
- 45) Gyllebeholderen skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle samt fjernelse af bundfald. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Kommunen underrettes straks herom.
- 46) Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 47) Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes. Ved befæstet areal forstås, et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning. Befæstet areal kan undgås, hvis der anvendes traktor med sugeanordning.
- 48) Der skal etableres omfangsdræn om gyllebeholder med afløb til kontrolbrønde.
- 49) Der skal foreligge en underskrevet kontrakt med biogasanlæg, som skal indsendes til Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen. Alternativt kan der anmeldes aftalearealer efter Husdyrgodkendelsesloven, disse arealer skal være accepteret af Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen.
- 50) Der må afsættes husdyrgødning til biogasanlæg, som må modtage husdyrgødning fra 1.122,11 DE svin. Alternativt kan der anmeldes aftalearealer efter Husdyrgodkendelsesloven, disse arealer skal være accepteret af Haderslev Kommune inden dyreholdet opstartes på ejendommen. Skema B1 i gødningsregnskabet inklusive kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.

Bilag 3 – Oversigtskort over lugtgeneafstand

Vejledende konsekvenszone: 1.669 meter

Kort hvor vejledende konsekvenszone er markeret på et kort.

Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg

Bilag 5 – Egnstypiske løvfældende træer og buske, som kan anbefale

Løvfældende træer:		Løvfældende buske:	
Dansk artsnavn	Latinsk artsnavn	Dansk artsnavn	Latinsk artsnavn
Alm. Røn	Sorbus aucuparia	Engriflet hvidtjørn	Crataegus monogyma
Ask	Fraxinus excelsior	Koralhvidtjørn	Crataegus rhipidophylla
Avnbøg	Carpinus betula	Alm. Hylde	Sambucus nigra
Balsampoppel	Populus trichocarpa	Alm. Hæg	Prunus padus
Bøg	Fagus sylvatica	Rød kornel	Cornus sanguinea
Dunbirk	Betula pubescens	Kvalkved	Viburnum opulus
Fuglekirsebær	Prunus avium	Fenhannet pil	Salix pentandra
Lærk	Larix Sp.	Gråpil	Salix cinerea
Navr	Acer campestre	Blågrøn rose	Rosa dumalis
OP42	Populus Trichocarpa x Populus maximo-wiczii "OP42"	Hunderose	Rosa canina
Rødeg	Quercus rubra	Æblerose	Rosa rubiginosa
Rødel	Alnus glutinosa	Slåen	Prunus spinosa
Seljepil	Salix caprea	Tørst	Rhamnus frangula
Småbladet lind	Tilia cordata	Alm. Syren	Syringa vulgaris
Sort poppel	Populus nigra	Mirabel	Prunus cerasifera
Spidsløn	Acer platanoides	Hvidel	Alnus incana
Spiseæble	Malus domestica	Benved	Euonymus europaeus
Stilkeg	Quercus robur	Dunet gedeblad	Lonicera xylosteum
Storbladet lind	Tilia platyphyllos	Hassel	Coryllus avellana
Vildæble	Malus silvestris	Alm. Hvidtjørn	Crataegus laevigata
Vintereg	Quercus petraea		
Vortebirk	Betula pendula		
Ær	Acer pseudoplatanus		

Bilag 6 - Interne transportveje

Bilag 7 – Kapacitetserklæring

Erklæring om tilstrækkelig kapacitet

Navn: Bram I/S

Adresse: Sodegade 19, Haderslev

Besætning på ejendom	Antal	Normproduktion tons*	
		Gylle	Dybstrøelse
Slagtesvin	40.000	21.600	
Afhentet biogasanlæg		21.600	
I alt		0	0

*Normproduktionen er inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand samt regnvand fra møddingsplads og gylletank jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03.

Opgørelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig		Overkapacitet	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Gylletank	3000					
I alt	3000	1,5	0	0	0	0

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

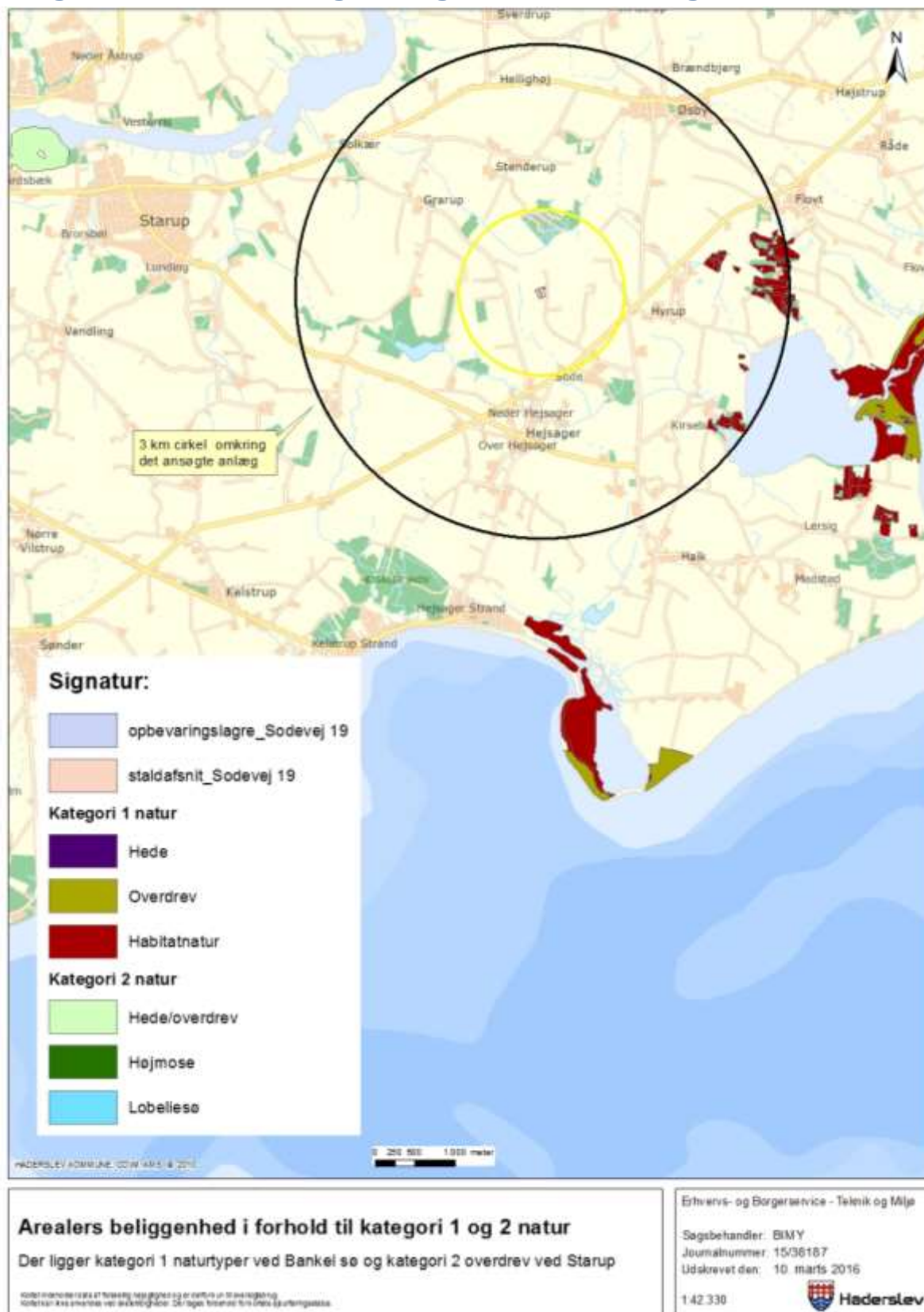
Ejer/forpagters underskrift

Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

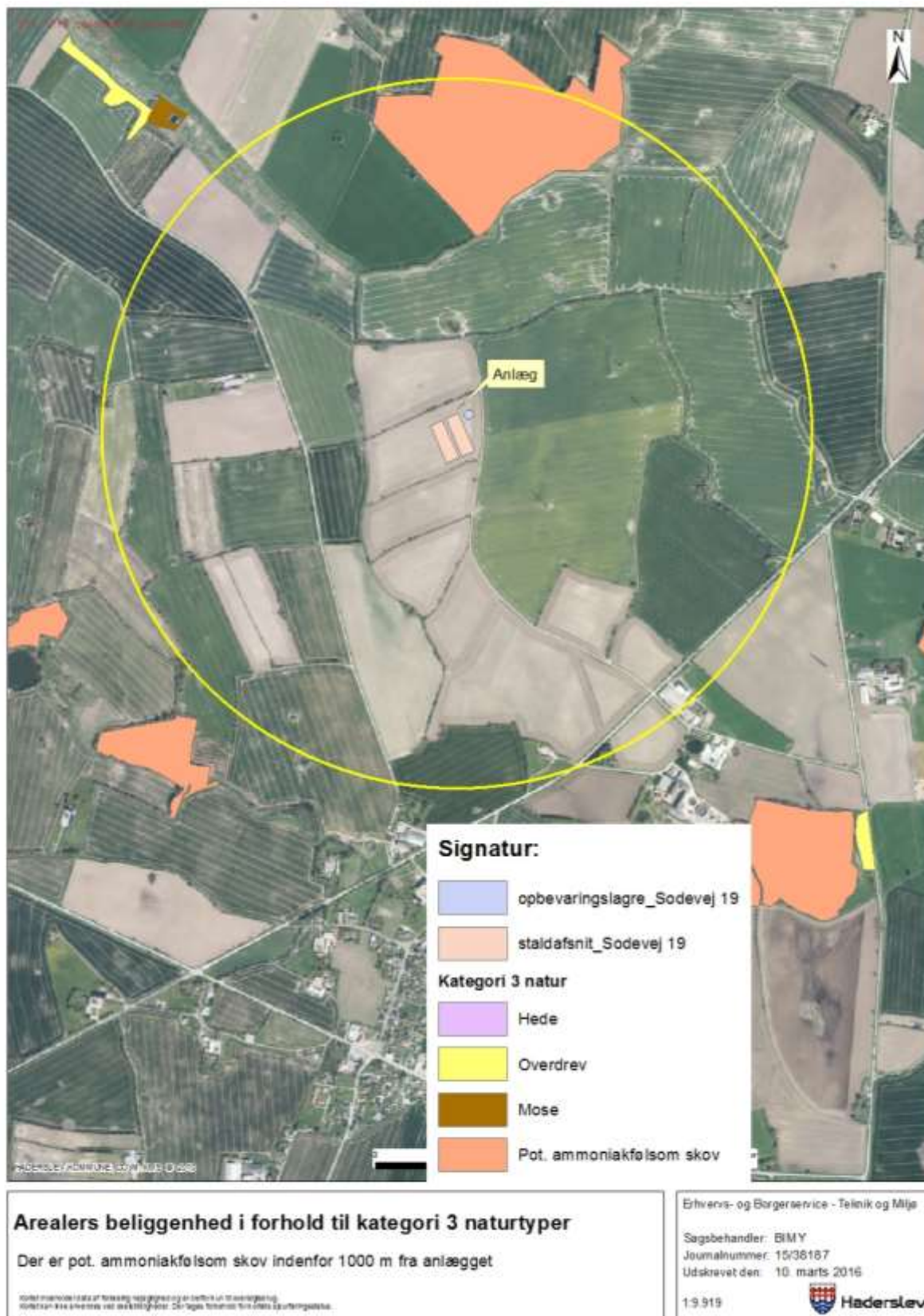
Kolind, den 17. december 2015

Konsulentens underskrift

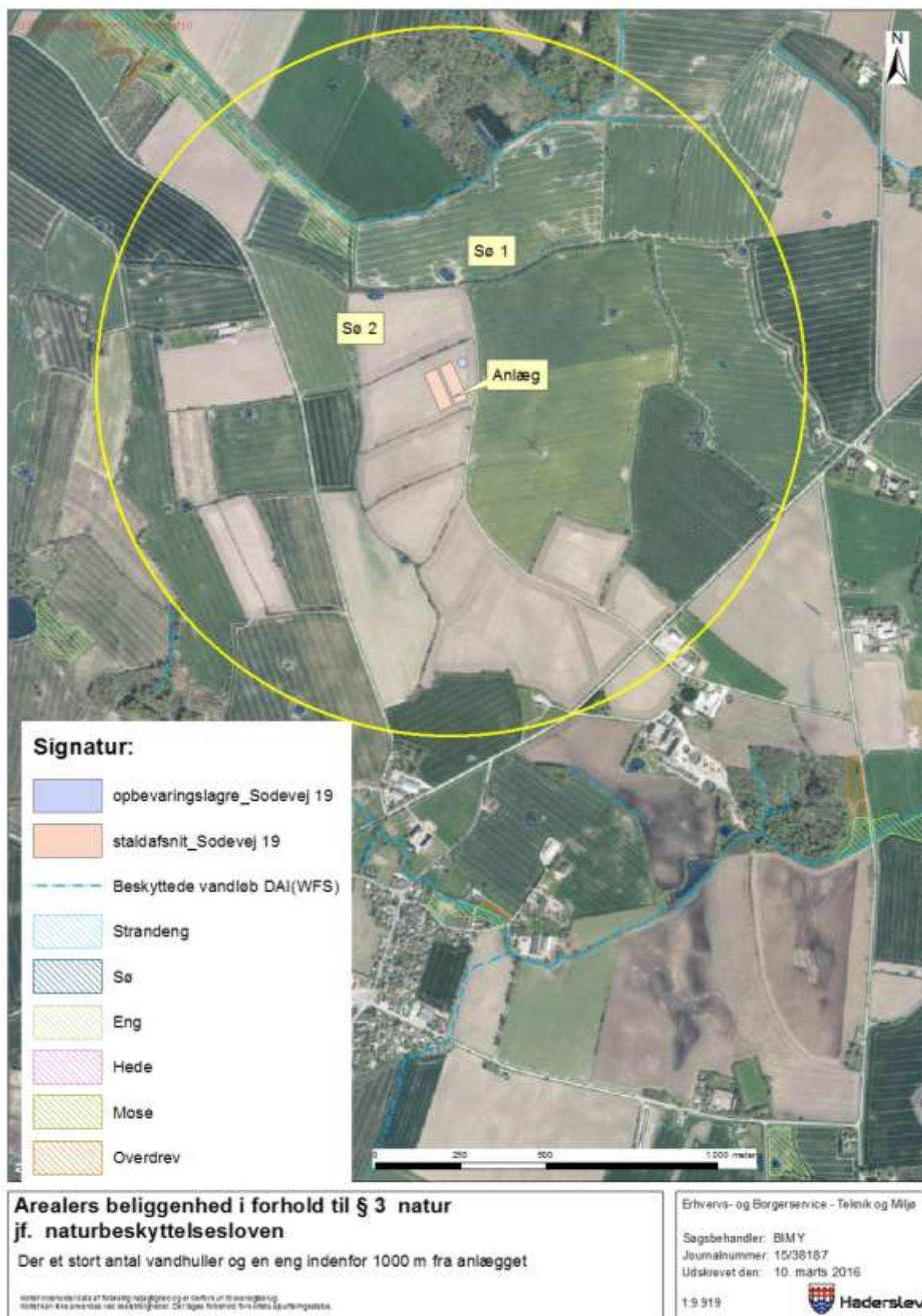
Bilag 8a – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

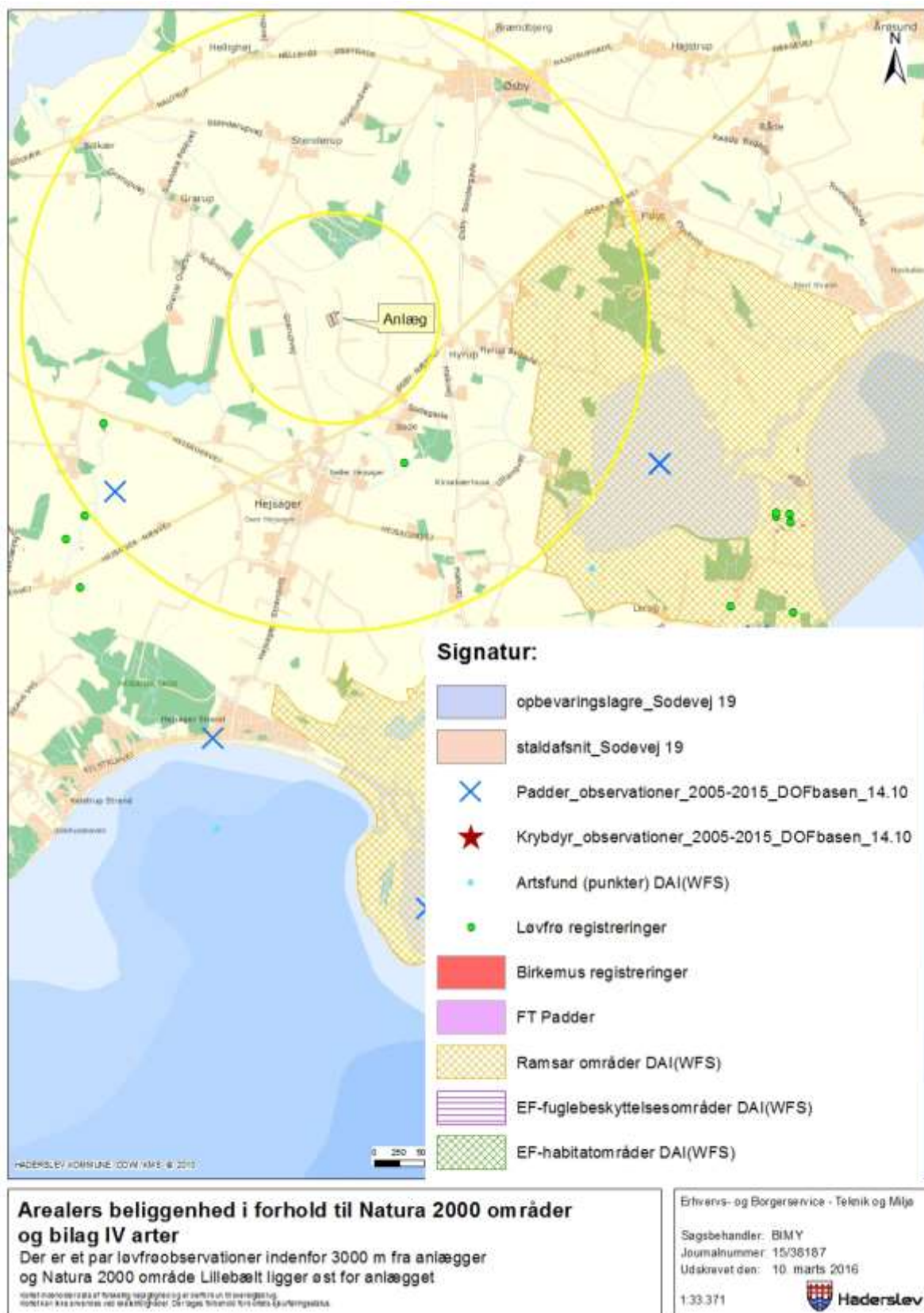
Bilag 8b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Bilag 9 – Kort over § 3 natur ved anlæg

Bilag 10 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 11 – Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdets jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle.

Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksende og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Bågå, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning

I "Udkast til vandplan, Lillebælt" er den samlede tilførsel af kvælstof til hele Lillebælt inkl. den del, der ligger udenfor Natura 2000-området angivet til 5436 ton N i perioden 2001-2005. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2947 ton N.

Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringssalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af Lillebælt rammes

Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning

Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold

Hydrologien i dele af habitatområdets landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandengene og rigkærene samt den nedbrudte højmosé på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Båge og ved Emtekær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingsskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96)

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skæv vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandenge

- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
 2120 Hvide klitter og vandremiler
 2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
 3260 Vandløb med vandplanter
 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
 7230 Riggær
 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
 9130 Bøgeskove på muldbund
 9160 Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund
 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld
 *prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane			T	F2, F4
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F1
Plettet rørvagtel		Y		F1
Engsnarre		Y		F1
Klyde		Y		F1
Brushane		Y		F3
Mosehornugle		Y		F3
Fjordterne		Y		F3
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F3
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Hvinand		T	F4,F7
	Toppet skallesluger		T	F4

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets pt gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere

fåtalige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselsvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	Trusselsvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Fiskeri med bundslæbende redskaber og skibsfart
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede strande	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning med invasive arter
1230 - Klinter eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre enårige strandplan-	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-

ter, der koloniserer mudder og sand		
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	grødeskæring, bundoprensning, regulering med uhensigtsmæssig hydrologi, belastning med næringsstoffer
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	Oplægning af materiale fra vandløbsvedligeholdelse, påvirkning af næringsstoffer og sprøjtemidler fra tilstødende arealer, samt uhensigtsmæssig hydrologi og stedvis store be-

		voksninger af invasive arter
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstandssænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af nærings-stoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstands-forhold.
7230 - Rigkær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af nærings-stoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstands-forhold
9110 - Bøgeskove på morbund uden kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91D0 - *skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området vurderes som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet

		er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
Skævvindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skævvindelsnegl er indberettet som ukendt. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Sumpvindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sumpvindelsnegl vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	Markant nedgang i bestanden bl.a. som følge af forringet fødegrundlag, forstyrrelser, risiko for påvirkning med miljøfarlige stoffer, bifangster af marsvin i fiskenet
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser, tilgroning af strandenge
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for Rørhøg, som vurderes at have stabile bestande i området	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	afvanding af enge og moser, forstyrrelser samt rørhøst.
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglepar har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for	tilgroning af ynglesteder, for-

	arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	styrrelser og prædation.
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag.
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er fo-	reduceret fødegrundlag, for-

	reløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	styrrelser
--	--	------------

KILDER

Basisanalysen for Lillebælt: Habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Lillebælt.

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks-miljøundersøgelser, Århus Universitet

Faglig rapport nr. 644. Arter 2006, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

Faglig rapport nr. 582. Arter 2004-2005, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

EIONET: <https://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del I. Karakterisering af vandområder og opgørelse af vandpåvirkninger. Teknisk rapport Sønderjyllands Amt. 2004

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Teknisk Rapport. Sønderjyllands Amt, 2006

Udarbejdet nov 2009 og opdateret marts 2010 i henhold til udkast til naturplaner.

Bilag 12 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentonii*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og søer, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger blandt andet sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er søer, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene søer og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af søer.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Aarhus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune (før 2007) og fundet på en lang række lokaliteter. Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne søer, hvoriblandt tidvis våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede søer af varierende størrelse, men med rent vand. Søer af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne søer er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede søer ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæbelen, herunder Gelså samt

Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Hareby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 13 – BAT beregninger

Bedste tilgængelige staldteknologi

Miljøstyrelsen har vurderet hvad der er muligt for at overholde BAT i en svineproduktion. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

For den ansøgte produktion er BAT niveauet beregnet ud fra at udvidelse finder sted i eksisterende stalde og bygninger.

	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	BAT niveau	Ammoniak BAT Kg N/år
Ny	Slagtesvinstalde	Delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv)	Slagtesvin	40.000	0,231*	9240
						9240

* Korrigeret i forhold til vægtklassen 31-112 kg. Korrektionsfaktor 1,1

Stalde er med delvist spaltegulv og gylletanken er overdækket. Der etableres gylleforsuring i den ene stald. Herved reduceres ammoniakfordampningen til 5110 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

Bilag 14 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 83927.

- Første ansøgning, version 1, 19 sider og 6 bilag er modtaget den 21. december 2015.
- Endelig ansøgning, version 3, 20 sider og 7 bilag er modtaget den 7. marts 2016.

Beredskabsplan som der henvises til i vilkår 8 er indsendt som bilag til ansøgningen den 21. december 2015.

Ansøgningsskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 15/38187 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Natur og Landbrug på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.

Bilag 15 – Liste over naboer indenfor konsekvenszonen

Bo Norqvist Andersen	Grarup Overby 1	6100	Haderslev
Susan Boye Nørregaard	Grarup Overby 1	6100	Haderslev
Claus Gram Lange	Grarup Overby 11	6100	Haderslev
Jannie Didriksen	Grarup Overby 11	6100	Haderslev
Bjarne Juhl	Grarup Overby 12	6100	Haderslev
Karen Margrethe Lind	Grarup Overby 12	6100	Haderslev
Nis Skau	Grarup Overby 14	6100	Haderslev
Eva Bæk	Grarup Overby 14	6100	Haderslev
Gatis Penikis	Grarup Overby 21	6100	Haderslev
Gints Robeza	Grarup Overby 21	6100	Haderslev
Laura Robeza	Grarup Overby 21	6100	Haderslev
Jelena Nille	Grarup Overby 23	6100	Haderslev
Rolands Nille	Grarup Overby 23	6100	Haderslev
Jesper Barsøe Bram	Grarup Overby 31	6100	Haderslev
Maria Louise Ehrhorn	Grarup Overby 31	6100	Haderslev
Jørgen Bram	Grarupvej 25	6100	Haderslev
Gurli Hansen	Grarupvej 45	6100	Haderslev
Peter Thysen Sørensen	Grarupvej 52	6100	Haderslev
Bente Qvortrup Sørensen	Grarupvej 52	6100	Haderslev
Jens Peter Qvortrup Sørensen	Grarupvej 52	6100	Haderslev
Robert Wonsild Pedersen	Grarupvej 65	6100	Haderslev
Tina Wonsild Mortensen Pedersen	Grarupvej 65	6100	Haderslev
Kathrine Krogh	Halkvej 11	6100	Haderslev
Inge Elisabeth Kjær	Halkvej 13	6100	Haderslev
Jørgen Nielsen Kjær	Halkvej 15	6100	Haderslev
Maria Gundorff Kjær	Halkvej 15	6100	Haderslev
Halk-Grarup Menighedsråd v. Thyra Bohsen	Hejsager Næsvej 104	6100	Haderslev
Karen Lisbeth Jensen	Hejsager Næsvej 125	6100	Haderslev
Niels Theodor Jensen	Hejsager Næsvej 125	6100	Haderslev
Johannes Müller	Hejsager Næsvej 135	6100	Haderslev
Pia Müller	Hejsager Næsvej 135	6100	Haderslev
Klaus Nielsen	Hejsager Strandvej 10	6100	Haderslev
Lis Nicolaisen Nielsen	Hejsager Strandvej 10	6100	Haderslev
Ida Nicolaisen Nielsen	Hejsager Strandvej 10	6100	Haderslev
M M K Dornonville de la Cour	Hejsager Strandvej 11	6100	Haderslev
Katarina Konsorski	Hejsager Strandvej 11	6100	Haderslev
Anne Passer Nielsen	Hejsager Strandvej 13	6100	Haderslev
Eva Strandbygaard	Hejsager Strandvej 21	6100	Haderslev
Morten Høier	Hejsager Strandvej 21	6100	Haderslev
Christina Ackerman	Hejsager Strandvej 24	6100	Haderslev
Christina Ackerman	Hejsager Strandvej 24	6100	Haderslev
Karsten Pedersen	Hejsager Strandvej 25	6100	Haderslev
Ulla Buch Povlsen	Hejsager Strandvej 25	6100	Haderslev
Henning Grundahl Nielsen	Hejsager Strandvej 26	6100	Haderslev
Ina Grundahl Nielsen	Hejsager Strandvej 26	6100	Haderslev
Janne Iwers Knudsen	Hejsager Strandvej 27	6100	Haderslev
Ejner Iversen Kjær	Hejsager Strandvej 28	6100	Haderslev
Jytte Kjær	Hejsager Strandvej 28	6100	Haderslev
Kristian Iversen Kjær	Hejsager Strandvej 28	6100	Haderslev
Thomas Bertram Nissen Suurballe	Hejsager Strandvej 29	6100	Haderslev

Christine Erichsen Suurballe
John Pedram Nolte
Gunner Jensen
Sonja Jensen
Karin Kjær
Gunnar Christian Kjær
Louise Schultz Møller
Mikkel Rasmus Schultz Møller
Manfred Iver Dethlefsen
Lone Olsen
Per Schmølz Olsen
Anette Bock
Jonas Bock Nielsen
Rasmus Bock Nielsen
Simon Bock Nielsen
Berit Jensen
Børge Jensen
Bjarne Gregersen
Laila Gregersen
Claus Dieter Rohwedder
Yvonne Larsen
Brigitte Jacobsen
Peter Hansen Bjerning
Jesper Bork
Ann Schultz
Finn Hansen
Eigil Wolf
Botilla Wolf
Erik Høier
Jan Søren Andersen
Christian Mark B Jørgensen
Linda Bergendorff Jørgensen
Onyema Umegboro
Christiana Kelechi Umeh
Hans Jürgen Dethlefsen
Marianne Karoline Dethlefsen
Elisabeth Sofie Rathgen
Mogens Rathgen Hansen
Annette Lei
Torben P Arevad
Hans Dieter Bruhn
Karin Bruhn
Klaus Schraufstetter
Maj-Brith Sarine Lykkehus
Preben Lykkehus
Søren Holdt
Åse Troelsen Holdt
Søren Peder Bang
Birgitte Kjer Bang
Christian Kjer Bang
Hans Kjær
Susanne Kjær

Hejsager Strandvej 29	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 30	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 31	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 31	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 33	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 33	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 35	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 35	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 37	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 38 A	6100	Haderslev
Hejsager Strandvej 38 A	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 3	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 3	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 4	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 4	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 5	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 5	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 6	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 6	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 7	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 7	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 8	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 9	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 9	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 10	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 10	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 11	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 11	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 12	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 12	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 13	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 13	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 18	6100	Haderslev
Hejsagerløkke 18	6100	Haderslev
Hejsagervej 15	6100	Haderslev
Hejsagervej 15	6100	Haderslev
Hejsagervej 23	6100	Haderslev
Hejsagervej 23	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 2	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 4	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 4	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 6	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 6	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 7	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 7	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 7	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 9	6100	Haderslev
Hyrup Bygade 9	6100	Haderslev

Martin Kjær	Hyrup Bygade 9	6100	Haderslev
Rasmus Kjær	Hyrup Bygade 9	6100	Haderslev
Gregers Thode Jensen	Hyrup Bygade 17	6100	Haderslev
Helle Weber Ravn	Krusåvej 3	8600	Silkeborg
Hans Chr Riggelsen	Kummerlev 7	6261	Bredebro
Jakob Søren Jensen	Landgangen 8	6100	Haderslev
Anni J Christensen Rasmussen	Lavninggyde 8	6100	Haderslev
Sandra Hansen	Lindevej 7,1.	6100	Haderslev
Thomas Hannibal	Raade Bygade 32	6100	Haderslev
Amanda Marie Hardenberg	Småkærvej 21	6100	Haderslev
Lars Bjerning	Småkærvej 23	6100	Haderslev
Thomas Bondesen Hansen	Småkærvej 26	6100	Haderslev
Mona Hansen	Småkærvej 26	6100	Haderslev
Dorte Carstensen	Småkærvej 27	6100	Haderslev
John Carstensen	Småkærvej 27	6100	Haderslev
Mathias Witte	Småkærvej 28A	6100	Haderslev
Kim Opprud Jakobsen	Småkærvej 28B	6100	Haderslev
Susan Christensen	Småkærvej 29	6100	Haderslev
Tommy Løkke Borg	Småkærvej 29	6100	Haderslev
Michael Bring-Nielsen	Småkærvej 31	6100	Haderslev
Signe Agnete Bring-Nielsen	Småkærvej 31	6100	Haderslev
Mark Kornum Bring-Nielsen	Småkærvej 31	6100	Haderslev
Ingeborg Beck	Småkærvej 32	6100	Haderslev
Ejvind Nielsen	Småkærvej 32 A	6100	Haderslev
Susanne B D Schostag Nielsen	Småkærvej 32A	6100	Haderslev
ORTOPÆDISK HÅNSKOMAGERI LARS NIELSEN	Småkærvej 36	6100	Haderslev
Eva Birgit Nielsen	Småkærvej 36, ST.	6100	Haderslev
Marlene Mikkelsen	Småkærvej 37	6100	Haderslev
Niels Nielsen	Småkærvej 39	6100	Haderslev
Tove Nielsen	Småkærvej 39	6100	Haderslev
Helle Schultz	Småkærvej 40	6100	Haderslev
Henrik Schultz	Småkærvej 40	6100	Haderslev
Lilly Krebs Rasch	Småkærvej 44	6100	Haderslev
Anne-Mette Munk Hørning	Småkærvej 48	6100	Haderslev
Thomas Vadsholt Hørning	Småkærvej 48	6100	Haderslev
Lars Nielsen	Småkærvej 49	6100	Haderslev
Lis Viola Nielsen	Småkærvej 50	6100	Haderslev
Erwin Bak Nielsen	Småkærvej 50	6100	Haderslev
Søren Peter Wolf Hansen	Småkærvej 53	6100	Haderslev
Knud Hansen Skau	Småkærvej 60	6100	Haderslev
Hanne Worm Gotfredsen	Småkærvej 60	6100	Haderslev
Rasmus Gotfredsen Skau	Småkærvej 60	6100	Haderslev
Jørn Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Birgit Gram Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Bodil Gram Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Signe Gram Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Tove Olling	Småkærvej 64	6100	Haderslev
Peter Terp Jürgensen	Småkærvej 66	6100	Haderslev
Lis Charlotte Jürgensen	Småkærvej 66	6100	Haderslev
Lars Terp Jürgensen	Småkærvej 68	6100	Haderslev
Lisbeth Jepsen	Småkærvej 68	6100	Haderslev
Maria Terp Jürgensen	Småkærvej 68	6100	Haderslev

Tanja Olsen	Småkærvej 70A	6100	Haderslev
Mads Hyltoft Wiborg	Småkærvej 70A	6100	Haderslev
Maris Ivanov	Småkærvej 70B	6100	Haderslev
Janis Sviklis	Småkærvej 70B	6100	Haderslev
Helge Hovald Therkildsen	Sodegade 3	6100	Haderslev
Henny Thora Bøge Therkildsen	Sodegade 3	6100	Haderslev
Hans Barsøe Bram	Sodegade 12	6100	Haderslev
Marianne Jytte Bram	Sodegade 12	6100	Haderslev
Deniss Sitnikovs	Sodegade 12A	6100	Haderslev
Jens Peter Nielsen	Sodegade 16	6100	Haderslev
Ea Marian Holm	Sodegade 19	6100	Haderslev
Henriette Ditte Holm	Sodegade 19	6100	Haderslev
Peter Gerthsen Holm	Sodegade 19	6100	Haderslev
Martin Engelbrecht Maron Nielsen	Sodegade 20	6100	Haderslev
Henrik Antoni Jensen	Stenderupvej 22	6100	Haderslev
Peter Jensen	Stenderupvej 22	6100	Haderslev
Helene Jensen	Stenderupvej 22	6100	Haderslev
Lis Jensen	Stenderupvej 22	6100	Haderslev
Martin Sørensen	Stenderupvej 28A	6100	Haderslev
Solveig Sørensen	Stenderupvej 28A	6100	Haderslev
Bjørn Lemming	Stenderupvej 28B, ST. th	6100	Haderslev
Iuliia Iashchenko	Stenderupvej 28B, ST. tv	6100	Haderslev
Mykola Iashchenko	Stenderupvej 28B, ST. tv	6100	Haderslev
Niels Agerbo Hansen	Stenderupvej 30	6100	Haderslev
Vicki Schlott Hansen	Stenderupvej 30	6100	Haderslev
Anders Schlott Hansen	Stenderupvej 30	6100	Haderslev
Ejnar Andreas Weber Ravn	Varbergvej 13,1.,-115	6100	Haderslev
Hans Jørgen Bertelsen	Æ Skovbryn 30	6094	Hejls
Connie Olesen	Øsby Næsvej 147	6100	Haderslev
John Olesen	Øsby Næsvej 147	6100	Haderslev
Charlotte Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Peter Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Jonas Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Martin Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Sara Mc Auley	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Günther Richard Andersen	Øsby Næsvej 153	6100	Haderslev
Ida Søndergaard Andersen	Øsby Næsvej 153	6100	Haderslev
HYRUP FORSAMLINGSHUS ANDELSSELSKAB	Øsby Stadionvej 55	6100	Haderslev
Peter Mathias Bolvig	Øsby Søndergade 38	6100	Haderslev
Margot Bolvig	Øsby Søndergade 38	6100	Haderslev
Jakob Mathias Griffel	Øsby Søndergade 39	6100	Haderslev
Mike Moos	Øsby Søndergade 43	6100	Haderslev
Tanja Marie Moos	Øsby Søndergade 43	6100	Haderslev
Julie Helene Moos	Øsby Søndergade 43	6100	Haderslev
Morten Poulsen	Øsby Søndergade 43	6100	Haderslev
Boet efter Søren R. Knudsen v/ Advokat Randi Larsen	Hansborggade 30, 3	6100	Haderslev
Boet efter Christian Ove H Jensen v/ Advokat Randi Larsen	Hansborggade 30, 3	6100	Haderslev
Boet efter Gerd Lassen v/ Advokat Randi Larsen	Hansborggade 30, 3.	6100	Haderslev
Peter Nicolai Fabricius Melchior	Korsør Landevej 155	4242	Boeslunde
EJENDOMSSELSKABET SMÅKÆRVEJ 28 A-C	Fuglesøvej 34	6500	Vojens

Bilag 16 – Bemærkninger fra nabo til udkast til miljøgodkendelse

Høring Sodegård, Sodegade 19, 6100 Haderslev

Vi ønsker med denne skrivelse at modsætte os opførelse af svinestald til 40.000 slagtesvin om året, da det vil forringe værdien af vores hus, på grund af lugtgener og fluer, når vinden kommer fra vest, samtidig med at det vil være generende for os så længe vi bor her på Øsby Næsvej 151. Vi har i forvejen fået gener på grunden, når vinden kommer fra øst fra den samme bondes svinebedrift i Søren Bangs bygninger Hyrup Bygade nr. 7. Den påtænkte nye stald ligger vest for vores hus, og da vinden for det meste kommer fra vest, vil vi uden tvivl blive generet af denne kæmpe-farm.

Samtidig kan det godt undre os, at man overhovedet kan overveje at ødelægge naturen i områder, idet der nu er et større samlet areal af marker, hvor dyre vildt frit kan færdes.

Inden vi flyttede til Hyrup, havde vi en drømmebolig på Bregnehøjvej 3 i Arnitlund (6500 Vojens), som vi igennem nogle år havde istandsat til lige netop vores sted. Desværre for os fik Johs. Møllers Maskinfabrik vind i sejlene, og de begyndte at producere i treholdskift samt med et weekendhold. Larmen fra virksomheden oversteg mange gange det tilladte decibel niveau, men kommunen ønskede dengang ikke at handle på vores henvendelser. Da både vi selv og vores fire børn næsten hver nat blev vækket af larmen, måtte vi tage den svære beslutning at sælge, og vi flyttede dengang til Hyrup for at finde ro og bo i naturskønne omgivelser. Også derfor håber vi, at det planlagte svinefarms-byggeri vest for vores bolig bliver forkastet, så vi ikke igen kommer til at opleve gener og i værste fald må sælge ejendommen med tab.

Med venlig hilsen

Charlotte, Peter, Jonas, Martin Asmussen og Sara Mcauley